

**UCHWAŁA NR XII/51/16
RADY GMINY KOBYLIN-BORZYMY**

z dnia 29 stycznia 2016 r.

w sprawie uchwalenia Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Kobylin-Borzymy na lata 2016 - 2022

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2015 r. poz.1515) Rada Gminy Kobylin-Borzymy uchwała, co następuje:

§ 1. Zatwierdza się i przyjmuje do realizacji Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kobylin-Borzymy na lata 2016 – 2022, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc Uchwała Nr XIII/67/08 Rady Gminy Kobylin-Borzymy z dnia 30 kwietnia 2008 r. w sprawie uchwalenia Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Kobylin-Borzymy na lata 2008 – 2015.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kobylin-Borzymy.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

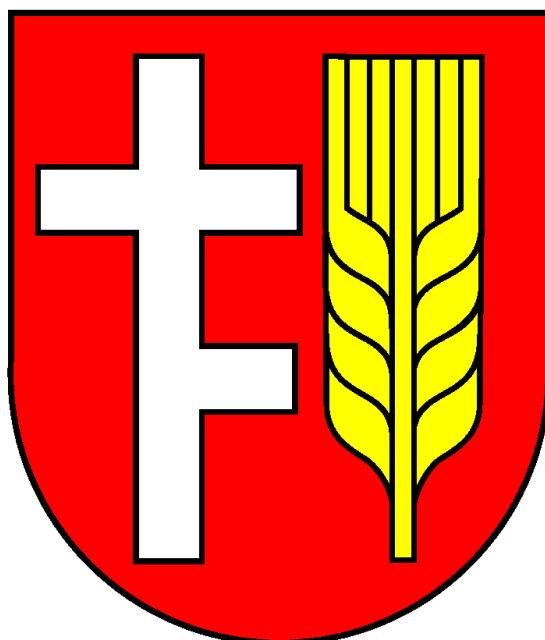
Przewodniczący Rady

Krzysztof Targoński

Załącznik do Uchwały Nr XII/51/16
Rady Gminy Kobylin-Borzymy
z dnia 29 stycznia 2016 r.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KOBYLIN-BORZYM NA LATA 2016-2022

Kobylin-Borzymy, styczeń 2016

Spis Treści

Spis Treści	2
1. OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	3
2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY KOBYLIN-BORZYMY	5
2.1. Sytuacja geograficzna	5
2.2. Sytuacja demograficzna	7
2.3. Infrastruktura techniczna	8
Komunikacja	8
Zaopatrzenie w energię elektryczną	10
Telekomunikacja	11
Zaopatrzenie w gaz ziemny i ciepło	11
Bezpieczeństwo Publiczne	12
Zaopatrzenie w wodę	13
Zagospodarowanie odpadów	15
Szkoły	17
Mienie komunalne	19
2.4. Bezrobocie	21
2.5. Finanse	22
2.6. Turystyka, zabytki i kultura	23
3. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO GMINY KOBYLIN-BORZYMY	25
3.1. Krajobraz i rzeźba terenu	25
3.2. Klimat	27
3.3. Gleby	28
3.4. Szata roślinna	32
3.5. Świat zwierzęcy	33
3.6. Budowa geologiczna	34
3.7. Zasoby wodne	35
3.8. Zasoby leśne	36
3.9. Zasoby surowcowe	39
3.10. Obszary chronione gminy	40
4. ANALIZA (SWOT)	42
5. ZDEFINIOWANIE PROBLEMÓW ROZWOJU GMINY	45
6. LISTA ZADAŃ DO ZREALIZOWANIA	46
7. POWIĄZANIE Z INNYMI DZIAŁANAMI REALIZOWANYMI NA TERENIE GMINY/POWIATU/WOJEWÓDZTWA	48
8. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	52
9. SYSTEM WDRAŻANIA	54
10. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ	56

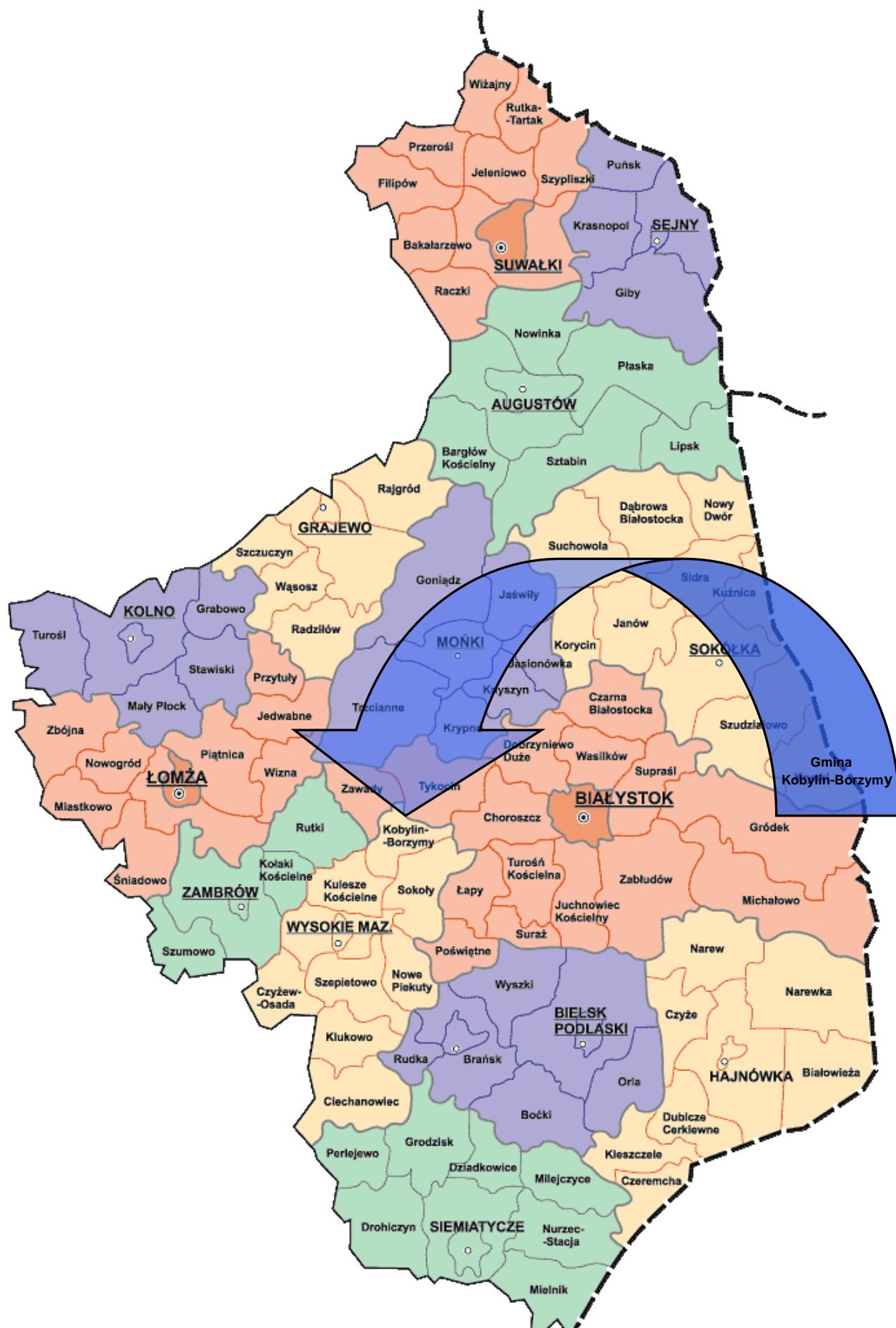
1. OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO.

Niniejszy Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kobylin-Borzymy będzie realizowany na całym obszarze Gminy Kobylin-Borzymy w latach 2016 – 2022. Jego zadaniem jest określenie priorytetowych zadań inwestycyjnych na lata 2016 – 2022. Zadania zawarte w tym opracowaniu i przypisane lata ich realizacji porządkują finanse gminy i wprowadzają dużą racjonalność w wydatkowaniu środków publicznych.

Cele określone w planie rozwoju stwarzają czytelne reguły kontroli nad władzą lokalną przez społeczeństwo gminy i jego reprezentantów – radnych gminnych i sołtysów. Porozumienie wokół realizacji zadań i czasu ich realizacji powoduje, że powstaje porozumienie na rzecz realizacji opracowanego planu rozwoju. Pozwala to również na zachowanie ciągłości podejmowanych zadań i działań na przestrzeni lat objętych planem, bez zawirowań związanych ze zmianą władzy na poziomie Gminy.

Zadania, które Gmina Kobylin-Borzymy wybrała do realizacji, są wykonalne technicznie, realne ekonomicznie i akceptowalne społecznie. Jednocześnie należy wskazać, że Samorząd Lokalny (Urząd Gminy) nie musi być ich jedynym realizatorem.

Plan ten, uchwalony przez Radę Gminy, określa najważniejsze działania (zadania) mające na celu systematyczny rozwój Gminy oraz wskazuje przewidywane wyniki działań. Warunkiem powodzenia jego realizacji jest współpraca (współdziałanie) wszystkich podmiotów składających się na całość gminy – w szczególności władz samorządu lokalnego, podmiotów gospodarczych, a przede wszystkim mieszkańców gminy, zainteresowanych w sposób najbardziej żywotny jego efektywną realizacją.

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY KOBYLIN-BORZYMY

2.1. Sytuacja geograficzna

Gmina Kobylin-Borzymy leży w północnej części Wysoczyzny Wysokomazowieckiej, oraz częściowo w obrębie Doliny Górnej Narwi, na Nizinie Północnopodlaskiej. Analizowany obszar od północy graniczy z gminami Tykocin i Zawady, od wschodu z gminami Choroszcz i Łapy, od południa z gminami Sokoły i Kulesze Kościelne, a od zachodu z gminą Rutki-Kossaki. gmina leży w powiecie wysokomazowieckim w południowo – wschodniej części województwa podlaskiego.

Analizowany obszar zajmuje powierzchnię 120 km². Na koniec roku 2015 gminę zamieszkiwało około 3424 mieszkańców, w 40 wsiach, posiadających status sołectwa.

Rysunek nr 1 Gmina Kobylin-Borzymy na tle powiatu wysokomazowieckiego

Miejscowość Kobylin-Borzymy, stanowiąca siedzibę urzędu władz gminnych, położona jest w centralnej części gminy.

Tabela nr 1 Powierzchnia Gminy Kobylin-Borzymy na tle powiatu wysokomazowieckiego

Wyszczególnienie	Powierzchnia w km ²	Miejscowości wiejskie
Wysokomazowiecki	1282	376
Kobylin-Borzymy	120	40

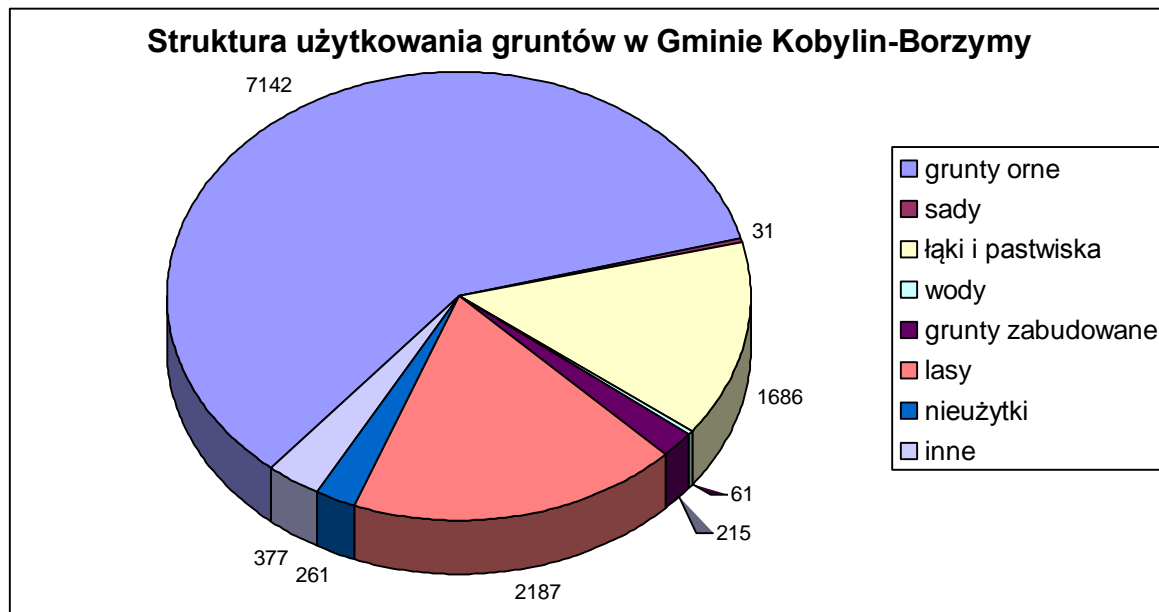
Użytkowanie gruntów

Gmina Kobylin-Borzymy jest obszarem o mocno rozwiniętej funkcji rolniczej. Użytki rolne zajmują tu około 74 % powierzchni fizycznej gminy. Największą część gminy stanowią grunty orne (około 60%). Ponadto, duży obszar zajmują lasy (18,4%) oraz łąki i pastwiska (14%) – rysunek nr 2.

Tabela nr 2 Użytkowanie gruntów w gminie Kobylin-Borzymy w 2015 r.

Powierzchnia ogólna	Użytki rolne				Wody	Grunty zabudowane i zurbanizowane	Lasy	Nieużytki	Inne
	razem	grunty orne	sady	łąki i pastwiska					
[ha]									
11960	8859	7142	31	1686	61	215	2187	261	377

Rysunek nr 2

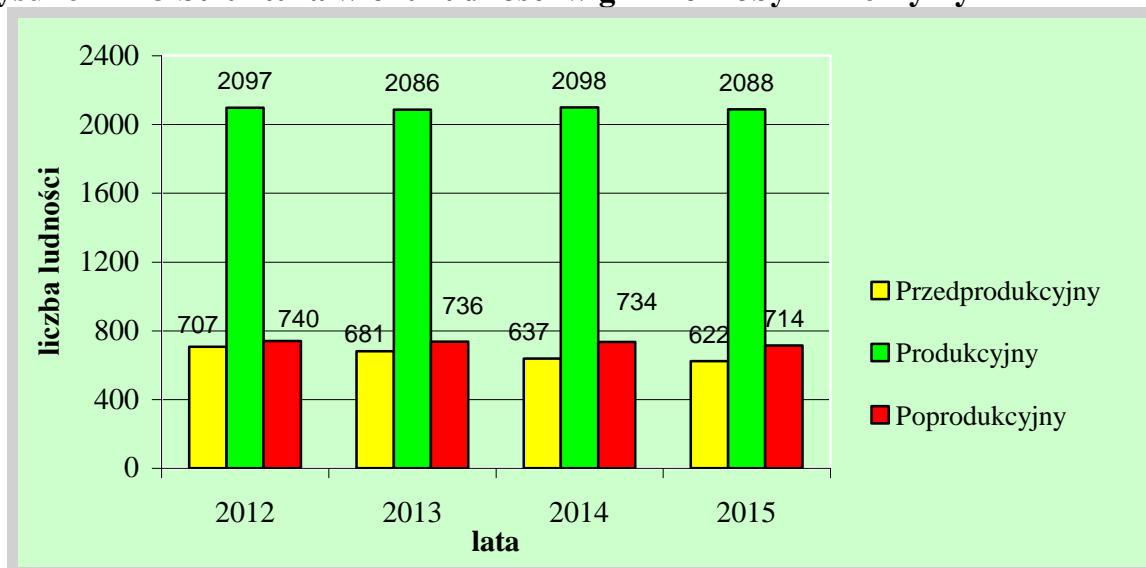
2.2. Sytuacja demograficzna

Według stanu na koniec 2015 roku, gmina liczyła 3424 mieszkańców, co stanowi około 5,86 % ogółu mieszkańców powiatu wysokomazowieckiego i 0,29% mieszkańców województwa podlaskiego. Gęstość zaludnienia w gminie jest porównywalna z terenami wiejskimi powiatu wysokomazowieckiego (31 osoby/km²) i wynosi 29 osób/km².

W ciągu ostatnich kilku lat zauważalna jest zmniejszająca się liczba mieszkańców oraz starzenie się ludności gminy. W 2015 r. na 26 urodzeń zanotowano 58 zgonów, co świadczy o bardzo niekorzystnym zjawisku, jakim jest ujemny przyrost naturalny. Zauważalna jest również migracja ludzi młodych i wykształconych ze wsi do miast, co znacznie zmniejsza szanse rozwoju gminy.

Tabela nr 3 Liczba ludności Gminy Kobylin-Borzymy w odniesieniu do powiatu wysokomazowieckiego.

Gminy	Liczba ludności				Udział %, 2015r.
	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	
Powiat	59154	58793	58519	58385	100
Kobylin-Borzymy	3544	3503	3469	3424	5,86

Rysunek nr 3 Struktura wieku ludności w gminie Kobylin-Borzymy

2.3. Infrastruktura techniczna

Komunikacja

Lokalny transport gminny i międzygminny obsługuje sieć dróg gminnych i powiatowych, oraz droga krajowa nr 8 Warszawa – Białystok. Analizując urządzenie techniczne struktury transportowo-komunikacyjnej gminy, należy zauważyć, że jej gęstość i lokalizacja niemal całkowicie zaspokaja potrzeby mieszkańców.

Droga Warszawa – Białystok zakwalifikowana została docelowo do dróg szybkiego ruchu tzn. do dróg krajowych ekspresowych (II klasy technicznej). W chwili obecnej trwają prace budowlane na odcinku zlokalizowanym między innymi na terenie Gminy Kobylin-Borzymy. Wjazd na drogę S-8 będzie możliwy dzięki dwóm węzłom Kobylin i Sikory. Na terenie naszej Gminy również powstanie przejście dla zwierząt nad drogą ekspresową.

Poza drogą krajową nr 8, na terenie gminy znajduje się droga wojewódzka nr 671 o przebiegu Korycin – Knyszyn – Jeżewo Stare – Sokoły.

Gęstość sieci dróg gminnych wynosi 51,6 km/100 km² powierzchni

Tabela nr 4 Drogi w gminie Kobylin-Borzymy

Lp.	Nr drogi	Przebieg drogi
1	106211B	Kobylin Cieszymy – Kobylin Pogorzałki
2	106212B	Franki Dąbrowa - Czajki
3	106213B	Pszczółczyn - Kurowo
4	106214B	Kropiewnica Racibory – Franki Dąbrowa - Kierzki
5	106215B	Sikory Bartyczki – Droga Krajowa
6	106216B	Dr. Krajowa – Milewo Zabelne
7	106217B	Garbowo Nowe – Garbowo Stare
8	106218B	Zalesie Łabędzkie – Krzewo Nowe
9	106219B	Garbowo Nowe – Plewki
10	106220B	Garbowo Stare – Kobylin Kuleszki – Kob.Kruszewo - Sikory Piotrowięta
11	106221B	Styputki Szymany – Kłoski Młynowięta – Kłoski Śwignie
12	106222B	Styputki Borki – Mojki – Dr. Powiatowa
13	106223B	Kłoski Młynowięta – Mojki
14	106224B	Kobylin Pieniążki – Dr. Wojewódzka
15	106225B	Sikory Piotrowięta - Konopki
16	106226B	Kurzyny – Kłoski Śwignie
17	106227B	Dr. 8 – kolonia Milewo-Milewo Zabelne- przedł. drogi 106216B w Milewie Zab
18	106228B	Dr.gminna 106221B – przez m. Kłoski Śwignie
19	106229B	Dr.powiatowa 2047B – przez m. Piszczaty Kończany
20	106230B	Od dr. powiat. nr 2052B przez m. Makowo do dr. powiat. Nr.2042B
21	106231B	Od dr. powiat. Nr. 2052B do dr. gminnej w m. Makowo
22	106232B	Od dr. powiat. Nr 2052B do dr. gminnej w m. Makowo
23	106233B	Od dr. powiat. w m. Pszczółczyn nr 2060B do dr. Kurowo NPN – Pajewo do granicy Gminy Kobylin-Borzymy
24	106234B	Od drogi gminnej nr 106213B z Pszczółczyn do siedziby NPN w Kurowie
25	106235B	Od siedziby NPN w m. Kurowo do granicy Gm. Kobylin-Borzymy w kier m. Pajewo
26	106236B	Od dr. powiat. 2047Bw m. Kierzki do granicy Gminy.
27	106237B	Od dr. powiat. 2052B przez w. Stare Wnory (przy kościele) do dr. Gm. we wsi Piszczaty Kończany
28	106238B	Od dr. pow. 2048B przez m. Stare Wnory (Wanienek) do dr. St. Wnory – Piszczaty K we wsi Stare Wnory
29	106239B	Od dr. pow. 2043B Sikory Tomkowięta do dr Gm. 106215B – Sikory Bartyczki
30	106170B	Zambrzyce Plewki – Wnory Wandy
31	105485B	Kapice Lipniki – Kolonia Milewo Zabelne
32	105520B	Pajewo – Kurowo Kolonia – Kropiewnica Gajki

Tabela 5 Długość dróg w gminie Kobylin-Borzymy

Rodzaj drogi		Długość (km)
Drogi krajowe S-8		5,8
Drogi wojewódzkie		7,2
Drogi powiatowe	ogółem	52,2
	w tym utwardzone	48,6
Drogi gminne	ogółem	62,0
	w tym utwardzone	29,6

Zaopatrzenie w energię elektryczną

Zasilanie w energię elektryczną Gminy Kobylin-Borzymy odbywa się liniami napowietrznymi 15 kV z Głównych Punktów Zasilania (GPZ), stacji transformatorowych 110/15 kV (GPZ) w Wysokiem Mazowieckim i w Starym Jeżewie.

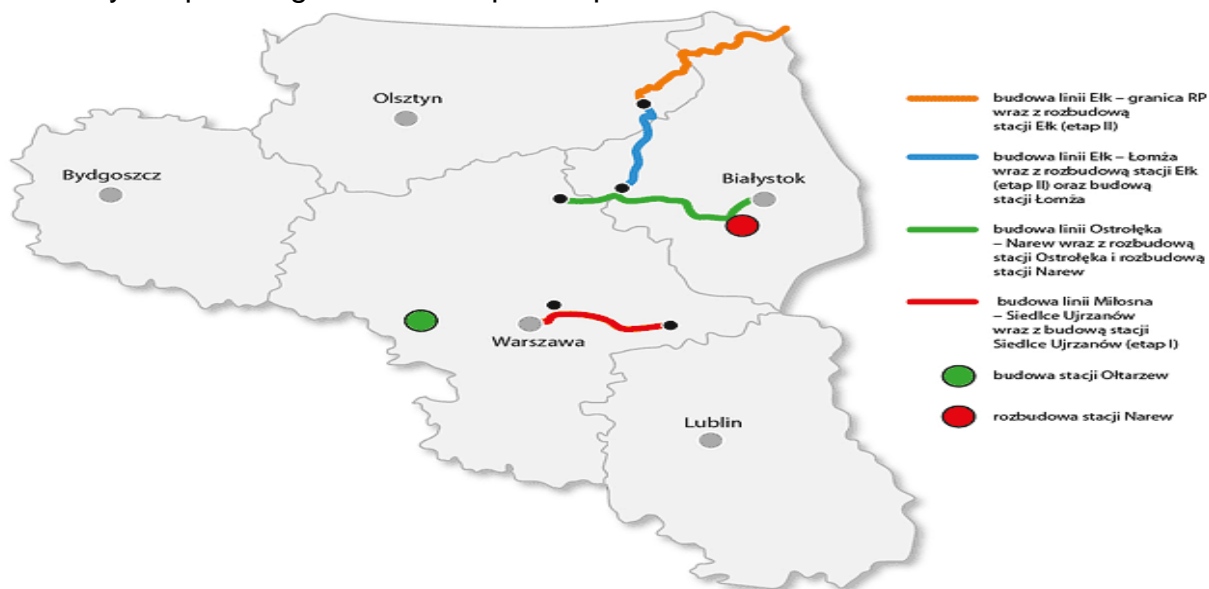
Sieć elektroenergetyczna jest rozprowadzana po terenie gminy napowietrznymi liniami energetycznymi SN-15kV i NN-0,4kV na słupach żelbetowych z przewodami AFL-70,50,35 mm² ze stacjami transformatorowymi 15/0,4kV typu STS lub ŻH, w ilości 45 sztuk. Istniejąca sieć energetyczna na chwilę obecną zabezpiecza zapotrzebowanie odbiorców pod względem mocy. Należy mieć na uwadze ciągłą modernizację sieci co przyczyni się do zwiększenia pewności i dostawy energii elektrycznej na potrzeby gminy. W celu zapewnienia możliwości modernizacji sieci elektroenergetycznych należy dążyć do:

- wprowadzenia odpowiedniego programu reelektryfikacji wsi polegającego na kompleksowej modernizacji istniejącej sieci,
- zmniejszenia spadków napięć, zwiększenia pewności zasilania w energię elektryczną,
- zwiększenia przekrojów przewodów ciągów głównych linii napowietrznych,
- dokonywania sukcesywnej wymiany transformatorów w stacjach transformatorowych,
- wymieniaania przyłączy nie spełniających wymagań ochrony przeciwpożarowej

Eksplatacja sieci leży w gestii *PGE Dystrybucja S.A. Oddział Białystok*.

Przez teren Gminy Kobylin-Borzymy przebiega trasa linii elektroenergetycznej 400 kV Narew – Ostrołęka.

Rys. 4 przebieg linii 400kV - polska północno wschodnia

Telekomunikacja

W działaniach zmierzających w kierunku rozwoju gminy duże znaczenia ma telekomunikacja. Ocena istniejącego systemu telekomunikacji jest pozytywna. Obszar gminy jest telefonizowany, a istniejąca sieć zabezpiecza potrzeby mieszkańców w tradycyjnej sieci telekomunikacyjnej.

Na terenie Gminy Kobylin-Borzymy nie występują problemy związane z telekomunikacją.

Obecnie na terenie gminy działalność telekomunikacyjną prowadzą: Orange S.A. oraz Grupa MNI SA. Na terenie całej gminy. Istnieje możliwość odpłatnego korzystania z internetu głównie przewodowo, a w miejscach trudno dostępnych bezprzewodowo.

Zaopatrzenie w gaz ziemny i ciepło

Na terenie Gminy Kobylin-Borzymy brak jest sieci magistralnych zaopatrujących w gaz ziemny. Zaopatrzenie w ciepło odbywa się

z indywidualnych kotłowni, brak jest centralnego systemu grzewczego obsługującego poszczególne wsie.

Zaopatrzenie w ciepło odbywa się z indywidualnych kotłowni w większości opalanych węglem i drewnem. Za priorytetowe uznaje się zwiększenie ilości odbiorców indywidualnych korzystających z paliw ekologicznych, co ma wpływ na poprawę stanu środowiska przez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery.

Za priorytetowe uznaje się zwiększenie ilości odbiorców indywidualnych korzystających z paliw ekologicznych, co ma wpływ na poprawę stanu środowiska przez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Stopniowo wzrasta ilość budynków mieszkalnych wyposażonych w kolektory słoneczne do podgrzewania ciepłej wody użytkowej. Celowe było by podjęcie działań przez samorząd zmierzających do zwiększenia ilości instalacji solarnych do podgrzewania wody, co zmniejszyło by emisje szkodliwych zanieczyszczeń do atmosfery z pieców c.o. wykorzystywanych do podgrzewania wody zwłaszcza w okresie letnim. W obecnej perspektywie finansowej w ramach programów unijnych przeznaczone są znaczne środki na ochronę „atmosfery”.

Budynki użyteczności publicznej: Urzędu Gminy i Zespołu Szkół w Kobylinie-Borzymach oraz remiza OSP w Pszczółczynie mają wykonaną termomodernizację i kotłownie na olej opałowy. Szkoła podstawowa w Stypułkach-Świąchach posiada również kotłownie na olej opałowy natomiast Szkoła Podstawowa we Wnorach Kuźelach kotłownię na węgiel kamienny.

W planach gminy jest promowanie istotnych komponentów zrównoważonego rozwoju przynoszących efekty ekologiczno – energetyczne poprzez racjonalne wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych.

Bezpieczeństwo Publiczne

Na terenie gminy funkcjonuje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej (NZOZ) - Ośrodek Zdrowia w Kobylinie-Borzymach w którym znajduje się gabinet lekarza rodzinnego i gabinet stomatologiczny oraz punkt apteczny.

Całodobowa stacja pogotowia ratunkowego znajduje się w m. Stare Jeżewo i swoim zasięgiem obejmuje teren całej gminy. Gmina Kobylin-Borzymy obsługiwana jest przez Posterunek Policji w Sokołach. Nad bezpieczeństwem przeciwpożarowym i ratownictwem czuwa Państwowa Straż Pożarna w Wysokiem Mazowieckiem, ponadto na terenie Gminy znajduje się 9 jednostek OSP w tym 2 samochodowe należące do Krajowego Systemu Ratowniczo Gaśniczego (KSRG):

- OSP Kobylin-Borzymy
- OSP Pszczółczyn

Zaopatrzenie w wodę

Gmina Kobylin-Borzymy jest zwodociągowana niemal w 100 %. Na terenie gminy znajdują się cztery wodociągi zbiorowe, a przy nich cztery stacje uzdatniania wody. Dwie hydrofornie (SUW-y), Kobylin i Stypułki są kompleksowo zmodernizowane, zaś dwie pozostałe Pszczółczyn i Wnory wymagają remontu. Na trzech SUW-ach znajdują się po dwie studnie głębinowe, a na jednym w Starych Wnorach jedna studnia.

Wodociąg grupowy Kobylin-Borzymy z lokalizacją ujęcia we wsi Kobylin-Kuleszki. Wodociąg ten o długości 42100 mb obejmuje 22 wsie. Ujęcie oparte jest na dwóch studniach o wydajności : SW1-60 m³/h i SW2-82 m³/h, o łącznych zasobach eksploatacyjnych 123 m³/h. Ujęcie nie posiada wyznaczonej strefy ochrony pośredniej (pozwolenie wodno-prawne aktualne do 10.03.2024r.). Produkcja wody - średnia miesięczna 17266 m³. Do wodociągu podłączonych jest 412 gospodarstw.

Wodociąg grupowy Stare Wnory z lokalizacją ujęcia we wsi Stare Wnory. Wodociąg ten wybudowano w 1974 r. obejmuje 2 wsie o długości 5900 mb. Ujęcie oparte jest na jednej studni głębinowej o wydajności 67,4 m³/h, nie posiada wyznaczonej strefy ochrony pośredniej (pozwolenie wodno-prawne aktualne do 04.06.2024 r.). Ze względu na dużą zawartość żelaza ujęcie nie jest aktualnie eksploatowane, zaś wodociąg podłączony jest do wodociągu

Stypułki-Święchy. SUW Wnory służy jako przepompownia dostarczająca wodę do miejscowości Stare Wnory Kolonia. Wskazane jest utrzymanie sprawności SUW-u jako rezerwy na wypadek awarii innej stacji bądź suszy, w tym celu należy wykonać remont budynku stacji i jego otoczenia jak również niektórych urządzeń.

Wodociąg grupowy Pszczółczyn z lokalizacją ujęcia we wsi Pszczółczyn, obejmuje swoim zasięgiem 6 wsi. Wodociąg o długości 14900 mb oparty jest na dwóch studniach głębinowych o wydajności SW1-61 m³/h i SW2-63 m³/h. Ujęcie nie posiada wyznaczonej strefy ochrony pośredniej (pozwolenie wodno-prawne aktualne do 31.08.2017 r.). Produkcja wody - średnia miesięczna 6992 m³. Do wodociągu podłączonych jest 188 gospodarstw. Na chwilę obecną z uwagi na znaczny stopień wyeksploatowania urządzeń w stacji Pszczółczyn konieczną jest jej modernizacja.

Wodociąg grupowy Stypułki-Święchy z lokalizacją ujęcia w tej wsi. Obejmuje swym zasięgiem 10 wsi, długość sieci 17900 mb. Ujęcie oparte jest o 2 studnie głębinowe o wydajności SW1-59 m³/h i SW2-47 m³/h. Ujęcie posiada wyznaczoną strefę ochrony pośredniej która wynosi 39 m (pozwolenie wodno-prawne aktualne do 09.02.2024 r.). Produkcja wody - średnia miesięczna 7678 m³. Do wodociągu podłączonych jest 190 gospodarstw.

Wydajność stacji uzdatniania i sieć wodociągowa pokrywają zapotrzebowanie gospodarstw na wodę. Docelowo należy przewidzieć połączenie wodociągów celem lepszego zabezpieczenia odbiorców na wypadek awarii SUW, lub suszy.

SUW Kobylin-Borzymy

Melioracje szczegółowe

Na terenie gminy zmeliorowanych jest 75% użytków rolnych:

- zdrenowane grunty orne	4436,30 ha
- zmeliorowane użytki zielone	<u>544,00 ha</u>
Razem:	4980,30

Długość otwartych rowów melioracyjnych -136,1 km

Konserwacją urządzeń melioracyjnych zajmuje się spółka wodna „Ślina”

Zagospodarowanie odpadów

ODPADY :

Na terenie Gminy Kobylin-Borzymy produkowane są następujące grupy odpadów : organiczne , opakowania z tworzyw sztucznych, szkło, metale, papier i tektura, odpady tekstylne, odpady elektryczne i elektroniczne, wielkogabarytowe, budowlane, odpady niebezpieczne i ścieki.

Odpady stałe :

W związku ze zmianą ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach od 1 lipca 2013 roku Gmina przejęła odpowiedzialność za odpady i system ich zagospodarowania.

Od tego czasu mieszkańcy Gminy wnoszą opłatę za gospodarowanie odpadami na rzecz Gminy. Nowym systemem gospodarki odpadami objęte są nieruchomości zamieszkałe, z których odpady odbierane są przez firmę wywozową wyłonioną w drodze przetargu.

Wszystkie frakcje odpadów komunalnych są odbierane według harmonogramu z poszczególnych posesji z częstotliwością :

- Odpady zmieszane – 1 raz w miesiącu,
- Odpady segregowane (zbierane są w worki do selektywnej zbiórki „u źródła„ :
 - opakowania plastikowe, papier i tektura – 6 razy w roku,
 - opakowania szklane – 3 razy w roku,
 - odpady zielone – 3 razy w roku,

- Odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużytych opon oraz odpadów problemowych - 2 razy w roku (odbiór z poszczególnych posesji).

Pozostałe nieruchomości, czyli między innymi: przedsiębiorstwa, obiekty użyteczności publicznej, obiekty handlowe i usługowe – zawierają samodzielnie umowy na odbiór odpadów z firmą wywozową posiadającą wpis do gminnego rejestru działalności regulowanej.

Nierozwiązanym nadal problemem jest brak punktu stałej zbiórki odpadów komunalnych. Stosownym było by przeanalizowanie możliwości jego utworzenia.

ŚCIEKI

Nierozwiązanym problemem jest zagospodarowanie ścieków z terenu gminy. Na dzień dzisiejszy budynki użyteczności publicznej obsługiwane są przez wybudowane przy nich oczyszczalnie przydomowe, (szkoły, Urząd Gminy, Ośrodek Zdrowia, Siedziba Parku w Kurowie), dodatkowo w Kurowie funkcjonuje oczyszczalnia obsługująca osiedle domów. Ponadto na terenie gminy funkcjonuje 22 prywatne oczyszczalnie przydomowe. Pozostałe posesje wyposażone są w szczelne zbiorniki bezodpływowe.

Należy stwierdzić, że na terenie gminy gospodarka ściekowa praktycznie nie jest rozwiązana. W związku z tym w najbliższych latach należałoby podjąć działania i rozpocząć budowę na terenie całej gminy przydomowych oczyszczalni ścieków na większą skalę. Należy sądzić, że jest to jedyne wyjście, gdyż budowa zbiorczej kanalizacji jest raczej nie zasadna ze względu na małe zagęszczenie ludności, znaczną odległość między wioskami jak również częściowo zabudowę kolonijną.

Szkoły

Na terenie Gminy Kobylin-Borzymy funkcjonuje jedna szkoła publiczna dla której organem prowadzącym jest Gmina - Zespół Szkół im. P. Skargi w Kobylinie-Borzymach (Szkoła Podstawowa i Gimnazjum)

Ciągły spadek liczby uczniów z roku na rok spowodował zmniejszenie środków na utrzymanie szkół (subwencja oświatowa dla gminy naliczana jest w oparciu o liczbę uczniów). Co w konsekwencji przełożyło się na likwidację dwóch szkół publicznych:

- Szkoła Podstawowa we Wnorach-Kużelach,
- Szkoła Podstawowa w Stypułkach-Świączkach,

W oparciu o bazę zlikwidowanych szkół publicznych utworzone zostały szkoły niepubliczne dla których organem założycielskim jest Stowarzyszenie „Edukator” w Łomży i tak od września 2012 r. działają sześćoletnie szkoły podstawowe w Stypułkach-Świączkach i Wnorach-Kużelach.

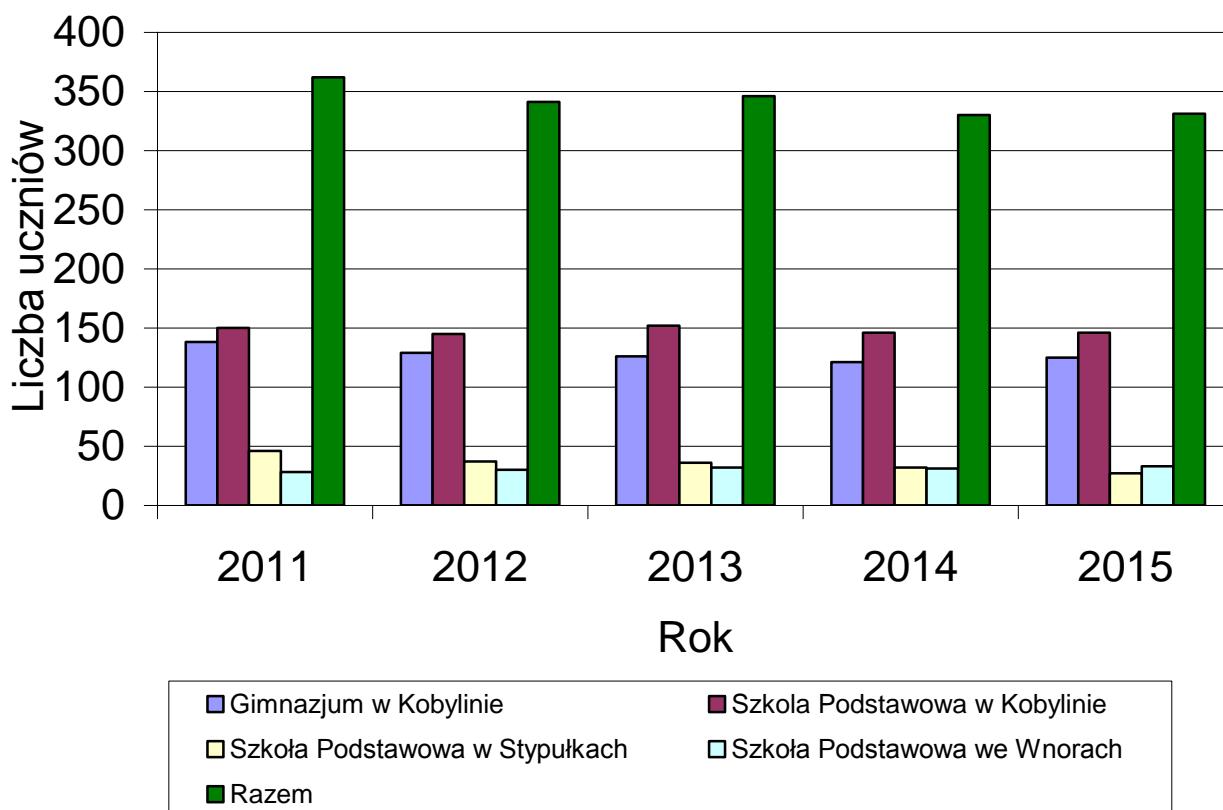
Na terenie gminy działa Punkt Przedszkolny „BAJKA” utworzony w 2012r. przy Zespole Szkół w Kobylinie-Borzymach, jak również prowadzony przez Stowarzyszenie EDUKATOR Zespół Wychowania Przedszkolnego w Stypułkach-Świączkach utworzony w 2013 r.

Zespół Szkół w Kobylinie-Borzymach

LICZBA UCZNIÓW W POSZCZEGÓLNYCH LATACH

Szkoła	Rok/Liczba uczniów (w tym w klasach "0")				
	2011	2012	2013	2014	2015
Gimnazjum w Kobylinie	138	129	126	121	125
Szkoła Podstawowa w Kobylinie	150 [48]	145 [27]	152 [20]	146 [20]	146 [0]
Punkt przedszkolny BAJKA	-	38	48	38	22 [24]
Szkoła Podstawowa w Stypułkach	46 [10]	37 [10]	36 [6]	32 [6]	27 [2]
Zespół wychowania przedszkolnego w Stypułkach	-	-	7	7	8
Szkoła Podstawowa we Wnorach	28 [10]	30 [9]	32 [7]	31 [6]	33 [4]
Razem	362 [68]	341 [46]	346 [33]	330 [32]	331 [30]

Liczba dzieci urodzona w danym roku i zameldowana na terenie Gminy							
ROK	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba dzieci	42	32	28	36	35	22	26

Mienie komunalne

Gmina Kobylin-Borzymy jest właścicielem mienia komunalnego w skład którego wchodzi: grunty, budynki i budowle.

Wykaz gruntów stanowiących własność Gminy:

- grunty pod drogami	211,00 ha
- użytki kopalne	17,00 ha
- nieużytki	8,00 ha
- łąki trwałe	4,00 ha
- grunty orne	7,00 ha
- wody stojące	4,70 ha
- użytki rolne zabudowane	5,00 ha
- lasy	2,00 ha
- tereny rekreacyjne	2,00 ha
W sumie	260,70 ha

Największy obszar zajmują grunty pod drogami, dalej są tereny widniejące w ewidencji gruntów jako użytki kopalne, otrzymane wspólnie z nieużytkami przez gminę w wyniku komunalizacji byłych ogółów wiejskich. Kopaliny, które znajdowały się na tych terenach generalnie zostały wybrane w poprzednich latach na potrzeby budownictwa i drogownictwa, w chwili obecnej stanowią praktycznie nieużytki. Z uwagi na dość duży udział terenów po wyrobiskowych i nieużytków (ponad 25 ha) wskazanym byłoby opracowanie koncepcji ich trwałego zagospodarowania, gdyż tereny te często stają się miejscem nielegalnego składowania odpadów, a z uwagi na ich znaczne rozproszenie praktycznie niemożliwe do skutecznego monitorowania.

Mienie komunalne – budynki i budowle stanowiące własność gminy:

I. Budynki:

1) Kobylin-Borzymy :

- budynek Urzędu Gminy - docieplony oraz wyremontowany
- budynek Ośrodka Zdrowia w Kobylinie (wydzierżawiony)
- budynek po byłej szkole – stan słaby (nie użytkowany)
- dwa budynki mieszkalne – stan średni
- budynek Zespołu Szkół w Kobylinie Borzymach - docieplony

2) Kropielnica-Gajki :

- budynek po byłej szkole – drewniany, stan zły (nie użytkowany)

3) Stypułki Świątchy :

- budynek Szkoły Podstawowej – murowany

4) Wnory Kużele:

- budynek Szkoły Podstawowej - drewniany

II. Budowle w tym:

1) hydrofornie wraz z sieciami wodociągowymi: Kobylin, Pszczółczyn,
Stypułki, Wnory

2) oczyszczalnie ścieków przy: Urzędzie Gminy, Szkołach w Kobylinie-
Borzymach i Stypułkach-Świątchach, oraz osiedlu domków w miejscowości
Kurowo

Większość budynków i budowli obecnie użytkowanych została wyremontowana oraz docieplona. W przyszłym okresie należy opracować kilka planów modernizacji między innymi, modernizacja stacji uzdatniania wody w Pszczółczynie, remont hydroforni we Wnorach, adaptacja budynku po byłej szkole w Kobylinie Borzymach na Dom Kultury czy termomodernizacja budynku Szkoły w Stypułkach-Świątchach. Skromny budżet gminy nie wystarczy na realizację ww. zadań wobec czego koniecznym będzie aplikowanie o ich dofinansowanie ze źródeł zewnętrznych. Budynek, po byłej szkole we wsi Kropielnica-Gajki nie jest używany od lat i niszczał w miarę upływu czasu, wobec czego koniecznym jest podjęcie działań celem opracowania i wdrożenia planu zagospodarowania chociażby działki.

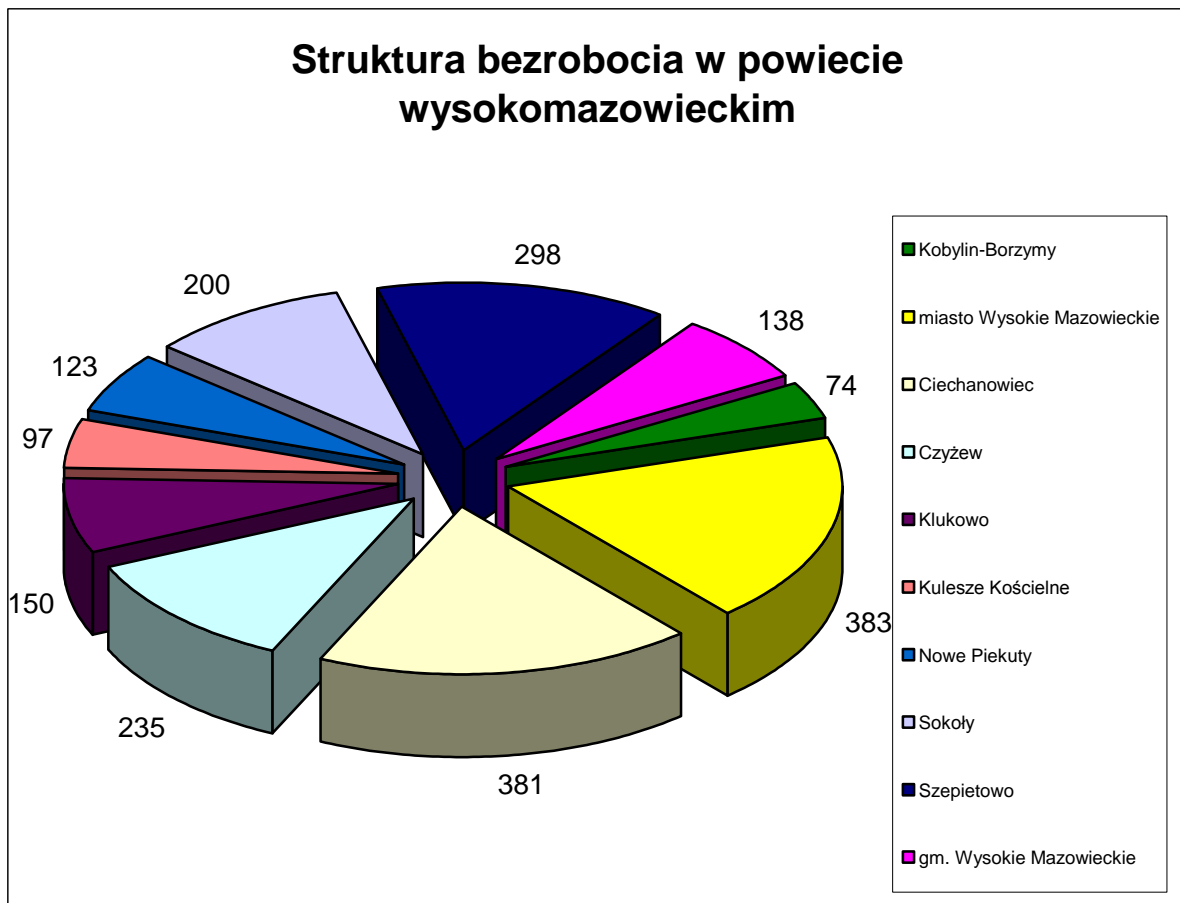
W planach gminy jest również systematyczny remont budynku Zespołu Szkół w Kobylinie-Borzymach chociażby poprzez dostosowanie do bieżących potrzeb.

2.4. Bezrobocie

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Wysokiem Mazowieckiem na koniec 2 półrocza 2015 roku w gminie Kobylin-Borzymy było 74 osoby bezrobotne, w tym 24 kobiety i 50 mężczyzn.

Ilość osób bezrobotnych w Gminie Kobylin-Borzymy na tle powiatu przedstawia rysunek nr 5.

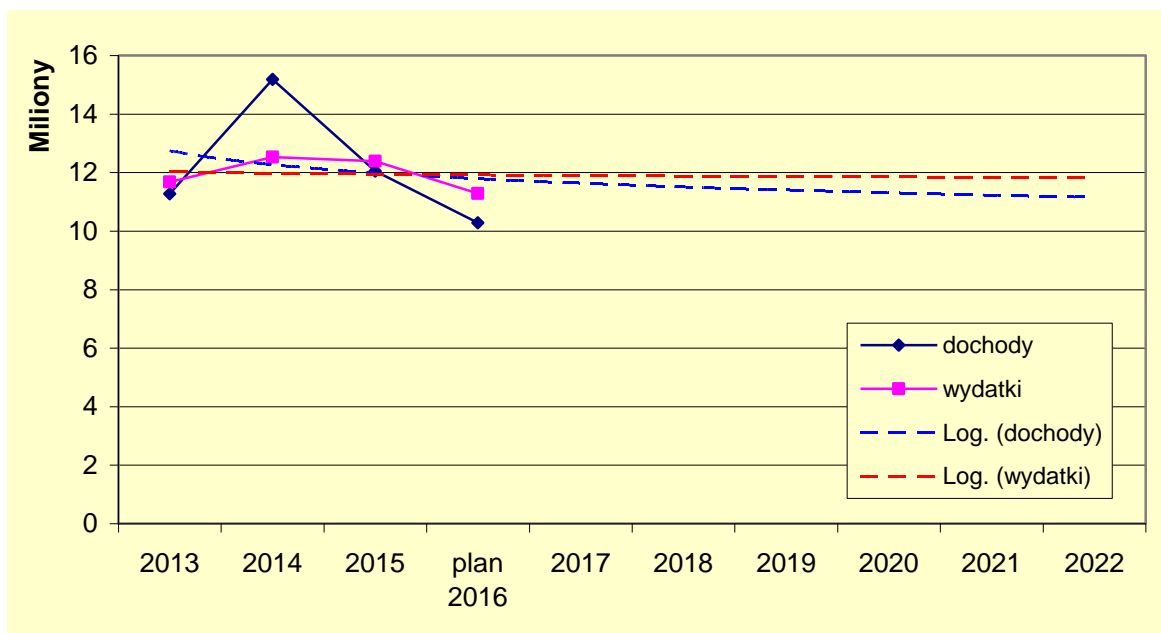
Rysunek 5

2.5. Finanse

Na przestrzeni ostatnich lat, jedynie w roku 2014 dochody gminy były wyższe od wydatków. Z analizy potrzeb inwestycyjnych na lata 2016-2022 wynika, iż wydatki w dalszym ciągu będą przewyższały dochody.

Rysunek 6 Dochody i wydatki Gminy Kobylin-Borzymy w latach 2013 – 2015, plan na 2016 r., oraz prognoza do roku 2022 (ceny stałe z 2014 r.)

Dochody i wydatki Gminy Kobylin-Borzymy w poszczególnych latach przedstawiono w tabeli nr 6.

Tabela 6 Sytuacja finansowa Gminy Kobylin-Borzymy (ceny bieżące w tys. zł)

GMINA	2013 r.	2014 r.	2015 r.	Plan 2016r.
DOCHODY OGÓŁEM:	11274,8	15187,6	12041,6	10285,8
w tym dochody własne	1517,4	1662,3	2051,5	1907,3
WYDATKI OGÓŁEM:	11674,1	12524,0	12385,0	11285,8
w tym inwestycje bieżące	2832,8	2951,5	2754,0	2587,5

2.6. Turystyka, zabytki i kultura

Bezcenne środowisko przyrodnicze na terenie gminy zachęca do uprawiania turystyki, zwłaszcza krajoobrazowej. Rzeka na obszarze parku jest udostępniona do wędkowania; urozmaiceniem wypoczynku mogą być przejażdżki łódkami "pychówkami", można też wypożyczyć łodzie i kajaki. Przez teren Gminy Kobylin-Borzymy przebiegają szlaki turystyczne:

- **Ścieżka dydaktyczna - Kurowo - „kładka wśród bagien” - ok.1 km** znajduje się przy Narwiańskim Parku Narodowym. Prowadzi przez poszczególne ekosystemy NPN : turzycowisko, trzcinowisko, rzekę, łąkę i zarośla wierzbowe. Na trasie przygotowano opisujące występujące tam zbiorowiska.

- **Kurowo - Most na Kurówce - Reduta „Koziołek” - „Zerwany most” - Kurowo**, szlak prowadzi po Narwiańskim Parku Narodowym. Trasa umożliwia obserwację unikalnej narwiańskiej przyrody, a także znajdujących się na niej zabytków, m.in. pochodzącej z czasów potopu szwedzkiego Reduty „Koziołek”. Szlak prowadzi do siedziby NPN. Warto zapoznać się ze znajdującą się tam wystawą przyrodniczą.

- **Kolor czerwony - Szlak Włodzimierza Puchalskiego - Łapy Osse - Płonka Kość. - Łupianka St. - Bokiny - Waniewo - Kurowo - Stelmachowo - Tykocin - Morusy - Góra - 53 km**, szlak prowadzi skrajem doliny rzeki. Umożliwia on obserwację licznych gatunków ptaków żyjących w NPN. Nazwa trasy pochodzi od polskiego reżysera filmów dokumentalnych i oświatowych, pioniera filmu przyrodniczego w Polsce.

- **Kolor niebieski - Obwodnica rowerowa NPN - 90 km**, dookoła Narwiańskiego Parku Narodowego, daje możliwość poznania otoczenia kulturowego i przyrodniczego Parku.

- **Kolor zielony - Szlak Światowida - Białystok - Krupniki - Choroszcz - „Szubienica” - Konowały - Kruszewo „zerwany most” - 20 km** Szlak łączy Białystok z Narwiańskim Parkiem Narodowym, na trasie można zobaczyć miejsce straceń i pomnik powstańców z 1863 r. a także widok na dolinę Narwi.

- **Narwiański Labirynt** o długości 45 km. Prowadzi przez cały Narwiański Park Narodowy. Do pokonania w 2 - 3 dni. Szlak stanowi ostatni etap 150 km spływu Narwią od zbiornika Siemianówka lub z Narewki. Płynąc Narwią widoczne są miejscowości: Suraż, Uhowo, Bokiny, Topilec, Izbiszczce, Waniewo, Kurowo, Rzędziany.

- **Kajakiem wokół Kurowa** , 10 km. Szlak umożliwia zwiedzenie w ciągu kilku godzin jednego z najciekawszych fragmentów Parku z XVI w. redutą "Koziołek" położoną na bagnach oraz obejrzenie panoramy doliny z "zerwanego mostu" pod Kruszewem.

- **Rozlewiskami Narwi** Szlak prowadzący przez Narwiański Park Narodowy - Suraż - Uhowo - Bokiny - Topilec - Izbiszczce - Kurowo - Radule - Rzędziany - 50 km.

W Kobylinie Borzymach na uwagę zasługuje układ wsi: ulicówka reprezentująca XV-wieczne osadnictwo. Warto też zobaczyć obiekty architektoniczne: kościół w stylu neogotyckim pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika, cmentarz rzymsko-katolicki i kaplicę cmentarną z 1862 r.

We wsi Kurowo, w pobliżu narwiańskich rozlewisk, wznosi się dobrze zachowany dwór szlachecki z XIX w. Jego tradycja nie wiąże się z historią jednego rodu - majątek kurowski na przestrzeni lat miał wielu właścicieli. W skład kompleksu dworskiego wchodzi dawny budynek mieszkalny, zabytkowa oficyna oraz park złożony z sześciu kwater wydzielonych lipowymi alejami. Za murem oddzielającym część oficjalną od gospodarczej znajduje się dawna kuźnia, stajnia, wozownia i stodoła. Od 1988 r. majątek kurowski jest siedzibą i własnością Zarządu Narwiańskiego Parku Narodowego. Przy dworku znajduje się strzeżone pole biwakowe, wiata i miejsce na ognisko. Z usytuowanej nieopodal wieży widokowej można obserwować i sfotografować przepiękną, zielono - błękitną narwiańską panoramę.

Pomiędzy Kurowem i Waniewem wznoszą się ruiny dawnej fortyfikacji ziemnej. Jest to usypany ok. 1521 r. szaniec, nazwany przez okoliczną ludność Koziółkiem. Jego zadaniem była zabezpieczenie przeprawy przez Narew. Spełniwszy swoją funkcję podczas potopu szwedzkiego, niepotrzebny już fort opustoszał. Obecnie można do niego dotrzeć łodzią lub, gdy poziom wody jest niski, pieszo od strony rzeki Kurówki.

Do stałego repertuaru imprez odbywających się w gminie wpisała się Biesiada Miodowa organizowana w pierwszą niedzielę września we wsi Kurowo. Kilkanaście pasiek z Podlasia ma tu okazję do zaprezentowania swoich wyrobów. Można spróbować wszelkich gatunków miodu, obejrzyć i kupić wielobarwne nektary, świece z wosku pszczelego i preparaty lecznicze z propolisu. Również w Kurowie w Narwiańskim Parku Narodowym w miesiącu kwietniu organizowana jest impreza „Dni Ptaków” *(w Parku stwierdzono ogółem 203 gatunki ptaków z czego 154 to gatunki lęgowe i prawdopodobnie lęgowe, pozostałe gatunki spotykane są na przelotach w trakcie wędrówek.)* Ponadto w pierwszą niedzielę czerwca na placu szkolnym w Kobylinie-Borzymach corocznie organizowany jest festyn Dni Rodziny jako impreza środowiskowa w ramach obchodów „Podlaskich Dni Rodziny”

3. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO GMINY KOBYLIN-BORZYMY

3.1. Krajobraz i rzeźba terenu

Gmina Kobylin-Borzymy położona jest w północnej części Wysoczyzny Wysokomazowieckiej, a północno-wschodnim fragmentem sięga Doliny Górnej Narwi, leżącej na Nizinie Północnopodlaskiej.

Krajobraz naturalny stanowi zasób środowiska przyrodniczego, na który składają się: ukształtowanie terenu, wody powierzchniowe, pokrycie terenu, obiekty ochrony konserwatorskiej.

Najbardziej wartościową cechą naturalną gminy jest bogata rzeźba terenu, uwarunkowana różnicami wzniesień w obrębie utworów akumulacji lodowcowej

(moreny czołowe, wzgórza kemowe i wały ozowe), a formami erozyjno – denudacyjnymi (dolina Narwi i Śliny oraz dolinki innych cieków wodnych i obniżenia terenowe).

Rzeźba terenu ukształtowana została przede wszystkim w stadiale mławskim zlodowacenia środkowopolskiego i reprezentowana jest przez wysoczyznę morenową falistą z licznymi jej formami akumulacyjnej działalności lodowca. Wysoczyzna wzniesiona jest 125 – 150 m n.p.m.. Obszar wysoczyzny urozmaicony jest licznymi występującymi kulminacjami terenowymi w postaci:

- moren czołowych dochodzących do wysokości 10 m ponad otaczającą okolicę w okolicach wsi Kropiwnica, Sikory, Franki-Dąbrowa i Pszczółczyn;
- wzgórz kemowych osiągających wysokość od 5 – 10 m ponad otaczające tereny w południowo – zachodniej części gminy w rejonie wsi Wnory Stare i Wnory Kuzele;
- wałów ozowych osiągających długość około 1,5 km i do 5 m wysokości względnej, występujących w Kurowie oraz Sikorach-Piotrowiętach.

Pierwotna rzeźba wysoczyzny w późniejszym okresie poddana została procesom denudacji i erozji. W wyniku tych procesów powierzchnia moren uległa obniżeniu i rozpięciu przez wody roztopowe. Do plejstoceńskich form geomorfologicznych zaliczamy:

- płytkie dolinki erozyjno – denudacyjne o charakterystycznym nieckowatym przekroju poprzecznym i łagodnie nachylonych zboczach, licznie występują w południowej części gminy;
- zagłębienia bezodpływowe o owalnych kształtach, dość płytkie, związane z nierównomierną działalnością lodowca na terenie całej gminy;
- doliny fluwialno – denudacyjne pochodzące z późnego plejstocenu i holocenu o łagodnych zboczach, płaskich i podmokłych dnach, rozprzestrzenione we wszystkich częściach gminy;
- współczesne doliny rzeczne wzniesione 1 – 2 m ponad poziom wód w Narwi i Śliny, podmokłe i często zalewane;

- obniżenia powytopiskowe o zróżnicowanych wielkościach, płaskich i podmokłych dnach, czasami wypełnionych sieciami rowów melioracyjnych, położonych w sąsiedztwie dolin rzecznych i stanowiących ich naturalne przedłużenia.

Gmina Kobylin-Borzymy położona jest w najatrakcyjniejszej turystycznie części powiatu wysokomazowieckiego.

3.2. Klimat

Warunki klimatyczne gminy Kobylin-Borzymy są typowe dla regionu północno – wschodniej Polski. W podziale klimatycznym gmina zaliczana jest do regionu mazurskiego. Panuje tu klimat umiarkowany przejściowy z wyraźnym wpływem czynników kontynentalnych, charakteryzujących się surowością warunków. Wynika to z kresowego położenia Niziny Podlaskiej w stosunku do innych regionów Polski, oraz południkowego ukształtowania powierzchni umożliwiającego swobodną wędrówkę kontynentalnych mas powietrza znad północno wschodniej Europy i centralnej Rosji. W rezultacie występuje tu mała bezwładność termodynamiczna, niższa średnia temperatura roczna (6,9°C) i duża amplituda jej zmian na przestrzeni zimy i lata (22°C). Okres wegetacyjny jest ściśle związany z temperaturami dobowymi i wynosi 200-210 dni. Jest krótszy średnio o 1-2 tygodnie w stosunku do sąsiedniego Mazowsza i Wyżyny Lubelskiej. Zimy zazwyczaj są mroźne i relatywnie długie. Bardzo niekorzystne dla roślin są wiosenne przymrozki pojawiające się nawet w I połowie maja. Okres występowania przymrozków jest dość długi i trwa w ciągu roku średnio 130-140 dni. Bardzo ważnym elementem klimatycznym jest ilość i rozłożenie opadów.

Średnia wilgotność powietrza wykazuje przebieg podobny do przeciętnego w kraju i w skali rocznej wynosi 81%. Najwyższe wartości występują w okresie październik – marzec, z maksimum w lipcu – 73%. Z przebiegiem wilgotności związana jest częstotliwość występowania mgieł – 44 dni w roku z największym natężeniem w październiku.

Zdecydowanie korzystną cechą klimatyczną Niziny Podlaskiej jest dość duże nasłonecznienie. Gmina Kobylin-Borzymy posiada bardzo dobre warunki nasłonecznienia, są one wyższe od przeciętnych w Polsce. Największe nasłonecznienie przypada na czerwiec 8,6 godzin na dobę, oraz 4,4 godziny w ciągu całego roku. Współczynnik zachmurzenia wynosi (6,4°) w skali 11 stopniowej i jest niższy od współczynnika dla Polski (6,6°). Najczęściej zachmurzenia dominują w listopadzie i grudniu (8,2°), a najmniej w lipcu i wrześniu około 5°. Łącznie w roku notuje się 138 dni pochmurnych.

Na obszarze gminy występuje średnio w roku 573 mm opadu, z czego 342, tj. 60% sumy rocznej przypada na okres wegetacyjny. Największą sumę opadów notuje się w sierpniu – 69 mm, najmniej natomiast w styczniu – 28 mm.

Pokrywa śnieżna zalega przeciętnie 89 dni, od listopada z przerwami do kwietnia, najdłużej w styczniu – 28 dni.

Ogólne warunki klimatyczne modyfikowane są przez miejscowe czynniki fizjograficzne. Największy wpływ na zmiany klimatu lokalnego mają: rzeźba terenu, rodzaj gruntu, stosunki wodne oraz pokrywa roślinna.

3.3. Gleby

Cechą szczególną gminy Kobylin-Borzymy jest stosunkowo dobra jakość gleb skupionych w części środkowej i południowej. Jest to zazwyczaj mozaika gleb brunatnych oraz czarnoziemów kompleksu pszennego dobrego, ukształtowana z glin lekkich i organicznego humusu.

Obszar gminy charakteryzuje się bardzo korzystnymi warunkami glebowymi sprzyjającymi intensyfikacji produkcji rolniczej i możliwościami rozwoju wszystkich kierunków upraw.

Obszar gminy Kobylin-Borzymy charakteryzuje się stosunkowo małym zróżnicowaniem warunków glebowych. Najczęściej występującymi typami gleb na tym obszarze są gleby brunatne właściwe i wylugowane. Najkorzystniejsze do produkcji rolniczej gleby brunatne właściwe wykształcone zostały z glin lekkich zalegających w glinie średniej.

Powszechnie występują również gleby bielcowe i pseudobielcowe o różnej przydatności rolniczej. Najlepsze z nich wytworzone zostały z glin piaszczystych położonych na glinach średnich, a nieco gorsze gleby z piasków gliniastych mocnych lub lekkich.

We wschodniej części gminy w okolicach wsi Pszczółczyn wyróżnić można mały rejon występowania gleb brunatnych wylugowanych i czarnych ziem zdegradowanych wytworzonych z płytkich lub średnio głębokich piasków słabogliniastych zalegających w piasku luźnym. Jest to obszar koncentracji najuboższych gleb w gminie Kobylin-Borzymy.

Doliny rzeczne Śliny i Narwi, a także mniejsze formy dolinne wypełnione są glebami hydrogenicznymi o różnym składzie mechanicznym. Są to gleby mułowo – torfowe, murszowe i mady, wykorzystywane najczęściej pod łąki, pastwiska i nadrzeczne nieużytki rolne.

Właściwości gleby jako jednego z podstawowych elementów środowiska przyrodniczego decydują przede wszystkim o przydatności rolniczej, z czego wynika konieczność dogłębnego jej poznania oraz stosowania właściwych metod ochrony przed zanieczyszczeniem.

Najwyższe walory w skali gminy posiadają gleby brunatne i bielcowe pszenne dobre lub pszenno – żytnie IIIa i IIIb klasy bonitacyjnej. Charakteryzują się one znaczną zasobnością w składniki pokarmowe, dobrymi warunkami wodno – powietrznymi, dobrą strukturą i są łatwe do uprawy.

Średnio korzystne warunki do uprawy stwarzają gleby brunatne żytnio – ziemniaczane oraz czarne ziemie w kompleksie zbożowo – pastewnym słabym w IVa – IVb klasie bonitacyjnej. Gleby brunatne są mniej zasobne w składniki pokarmowe i bardziej wrażliwe na przesuszenie.

Pozostałe gleby nie podlegające ochronie prawnej przed zmianą sposobu użytkowania na nierolniczy wykazują mniejszą przydatność rolniczą. W grupie tych gleb wyróżniono m.in. gleby brunatne lub czarne ziemie żytnio – ziemniaczane słabe z niewielkim udziałem gleb zbożowo – pastewnych w V klasie bonitacyjnej charakteryzujące się małą zawartością składników pokarmowych.

Ponadto wymienić również należy gleby najuboższe, do których zaliczono gleby brunatne wyługowane żytnio – łubinowe V – VI klasy bonitacyjnej. Gleby te są bardzo przepuszczalne i ubogie pokarmowo.

Na analizowanym obszarze dominują gleby IV klasy bonitacyjnej, zajmując ponad 61% powierzchni gruntów ornych. W przypadku użytków zielonych, prawie 43% powierzchni użytków stanowią gleby IV klasy bonitacyjnej. Klasy bonitacyjne gruntów ornych i użytków zielonych przedstawia tabela nr 7.

Na analizowanym obszarze najwięcej jest gleb kompleksu 2 pszennego bardzo dobrego (40%). Ponadto duży obszar zajmowany jest przez gleby kompleksu 8.

W przypadku użytków zielonych, największy obszar zajmują gleby kompleksu 3z (53%). Resztę obszaru stanowią gleby kompleksu 2z. Kompleksy glebowe gruntów ornych i użytków zielonych przedstawia tabela nr 9.

Tabela 7 Klasy bonitacyjne gruntów ornych i użytków zielonych w gminie Kobylin-Borzymy

Gmina / Powiat	klasy gruntów ornych (z sadami)							grunty orne razem	klasy użytków zielonych						Uż. zielone razem	Uż. rolne ogółem	Grunty pod lasami	grunty pozostałe
	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VIz		II	III	IV	V	VI	VIz				
	[ha]								[ha]									
wysokomazowiecki	2060	12446	26881	17694	14059	3682	436	77259	6	1117	8372	6373	1882	75	17825	95084	23883	9220
Kobylin-Borzymy	48	924	2590	1800	1581	197	27	7167		52	719	584	321	1	1677	8844	2242	874

Tabela 8 Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej w gminie Kobylin-Borzymy

Gmina / Powiat	Wskaźnik bonitacji				Ogólny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej
	jakości i przydatności rolniczej gleb	agroklimatu	rzeźby terenu	warunków wodnych	
wysokomazowiecki	51,9	7,5	4,0	3,6	67
Kobylin-Borzymy	52,1	7,4	3,6	3,6	66,7

Tabela 9 Kompleksy glebowe gruntów ornych i użytków zielonych w gminie Kobylin-Borzymy

Gmina/Powiat	Grunty orne w kompleksach (ha)									Grunty orne razem	Użytki zielone w kompleksach (ha)			Użytki zielone r-m	Grunty rolne nieprzydatne	Użytki rolne r-m	Tereny pozostałe	Powierzchnia ogółem (ha)
	1	2	3	4	5	6	7	8	9		1z	2z	3z					
wysokomazowiecki	0	27610	109	14695	8035	10511	3776	9822	2674	77232	5	9420	7918	17343	509	95084	33103	128187
Kobylin-Borzymy		2843	29	1090	717	760	248	1169	286	7142		786	900	1686	28	8859	3116	11960

Powierzchnia gleb marginalnych na obszarze gminy jest porównywalna ze średnią powiatu wysokomazowieckiego (6,4%) i wynosi 6,2% powierzchni użytków rolnych.

Tabela 10 Udział gleb marginalnych w ogólnej powierzchni użytków rolnych w gminie Kobylin-Borzymy

Gmina	Pow. gruntów ornych	Kl. bonit. gr. ornych			Pow. už. zielonych	Kl. bonit. už. zielonych			Pow. už. roln.	Pow. gleb marginalnych
		VI	VIz	razem VI i VIz		VI	VIPsz	razem VI i VIPsz		
Kobylin-Borzymy	7167	197	27	224	1677	321	1	322	8844	546

3.4. Szata roślinna

Na terenie gminy dominującym typem siedliskowym są siedliska świeże. Roślinność leśna występuje tu na siedliskach boru świeżego, boru mieszanego świeżego, lasu mieszanego świeżego, boru wilgotnego, boru wilgotnego mieszanego, lasu wilgotnego oraz olsu.

Północno-wschodnia część gminy Kobylin-Borzymy, znajdująca się w zasięgu Narwiańskiego Parku Narodowego, jest terenem bardzo cennym pod względem przyrodniczym. Dolina rzeczna Narwi zajmowana jest przez lasy olsowe, roślinność łąkową i bagienną. W olsach, głównym składnikiem drzewostanu jest olsza czarna *Alnus glutinosa*. W podszyciu występuje kruszyna pospolita *Fragula alnus*, szakłak pospolity *Rhamnus catharticus*, leszczyna pospolita *Corylus avellana*, jarzębina *Sorbus acuparia*, trzmielina zwyczajna *Euonymus europaea*, oraz porzeczka czerwona *Ribes spicatum* i czarna *Ribes nigrum*. W runie występuje karbieniec pospolity *Lycopus europaeus*, zachylnik błotny *Thelypteris palustris*, psianka słodkogórz *Solanum dulcamara*, tojeść pospolita *Lysimachia vulgaris*, kosaciec żółty *Iris pseudoacorus*, krwawnica pospolita *Lythrum salicaria*, turzyca długokłosa *Carex elongata*, wietlica samcza *Athyrium filix-femina*, chmiel zwyczajny *Humulus lupulus*, i inne.

W ostatnich latach, w dolinie Górnej Narwi, obserwuje się niekorzystne zmiany w składzie florystycznym lasów olsowych. Są one zjawiskiem

negatywnym, gdyż objawiają się zubożeniem i uproszczeniem struktury zbiorowisk olsowych. Czynnikiem wpływającym na degenerację olsów są zmiany w bilansie wodnym, wywołane czynnikami antropogenicznymi: melioracją części koryta Narwi na odcinku Rzędziany – Tykocin w latach 70-80, funkcjonowaniem zbiornika Siemianówka, oraz zmianami meteorologicznymi – zmniejszającą się liczbą opadów atmosferycznych, obserwowaną w ciągu ostatnich dziesięcioleci. Czynniki te spowodowały przesuszanie torfowisk niskich, na których występują olsy, a tym samym nieodwracalne zmiany w składzie florystycznym tych zbiorowisk.

W dolinie bardzo obficie występuje roślinność łąkowa i bagienna. Na terenie gminy Kobylin-Borzymy, według danych statystycznych na koniec 2002 roku, było 1683 ha łąk, co stanowi 14% analizowanego obszaru. Obok łąk, na siedliskach o wyższym poziomie wód gruntowych, występuje roślinność bagienna, którą tworzą głównie szuwały turzycy i trzciny pospolitej.

Występowanie roślinności łąkowej i bagiennej nierozzerwalnie związane jest z dolinami rzecznyymi charakteryzującymi się specyficznymi warunkami gruntowo – wodnymi. Prace melioracyjne na użytkach zielonych spowodowały daleko idące procesy odwodnień i nieodwracalnej degradacji tych terenów. Końcowym efektem było wyginięcie roślinności związanej z dawnymi metodami gospodarki łąkarskiej oraz ograniczenie zasięgu występowania cennych przyrodniczo łąk trzęślicowych, mozgowych i innych.

3.5. Świat zwierzęcy

Teren gminy charakteryzuje się występowaniem dużej różnorodności gatunkowej zwierząt, z czego najliczniejszą grupę stanowią ptaki.

Część gminy Kobylin-Borzymy wchodzi w skład Narwiańskiego Parku Narodowego, który jest ostoją wielu gatunków ptaków. Wśród nich występuje wiele gatunków zagrożonych, tj.: wodniczka, derkacz, błotniak stawowy, żuraw, rybitwa czarna, podróżniczka, drożdżik i brzęczka. Gatunki ptaków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt, występujące na terenie Parku to: bąk, bączek, bocian czarny, cyraneczka, rozeniec, błotniak zbożowy, błotniak

łąkowy, orlik krzykliwy, kropiatka, zielonka, dubelt, kulik wielki, sowa błotna, kraska i wąsatka.

Na terenie Narwiańskiego Parku Narodowego występują następujące ssaki, objęte ochroną gatunkową: jeż wschodni, kret, rzęsorek rzeczek, ryjówka aksamitna, ryjówka malutka, nocek łydkowłosy, nocek rudy, wiewiórka pospolita, bóbr europejski, wilk, wydra, norka europejska, gronostaj i łasica.

3.6. Budowa geologiczna

Gmina Kobylin-Borzymy leży w obrębie prekambryjskiej platformy wschodnioeuropejskiej. Podrzedną jednostką tektoniczną w tej części platformy jest anteklizyza mazursko – białoruska.

Gmina Kobylin-Borzymy leży w strefie powierzchniowego występowania utworów stadiału północnomazowieckiego zlodowacenia środkowopolskiego.

Całą środkową, wschodnią i południową część gminy pokrywają gliny zwałowe tego stadiału. Są to gliny barwy szarobrazowej, piaszczyste. Spotkać w nich można cienkie nieregularne przerosty i soczewki piasków i żwirów gliniastych. Spłaszczone kulminacje zbudowane z tych glin pokrywają piaski i żwiry lodowcowe z głazami. Występują one głównie w północno – wschodniej części gminy w rejonie Pszczółczyzna i Pajewa oraz w części zachodniej gminy. Towarzyszą im wzniesienia moren czołowych. Materiał moren czołowych jest bardzo zróżnicowany, ułożony bezładnie lub warstwowo, a struktura osadów zmienna i zaburzona.

Piaski i żwiry wodnolodowcowe pokrywają większe obszary północnej części gminy. Występują także wąskim pasem wzdłuż doliny Śliny.

Zlodowacenie północno bałtyckie reprezentowane jest w południowo – wschodniej części gminy przez piaski i żwiry rzeczne. Budują one taras akumulacyjny w dolinie Narwi.

W holocenie powstały tarasy zalewowe Śliny i Narwi zbudowane z mułków, piasków i żwirów oraz z torfów.

3.7. Zasoby wodne

Gmina położona jest w dorzeczu Narwi, a jej głównym odbiornikiem wodnym jest rzeka Ślina przepływająca przez centralną część gminy. We wsi Stypułki-Świąchły rzeka ma swój największy dopływ – Rokietnicę.

Północno – wschodnią granicę gminy stanowi rzeka Narew. Największym dopływem Narwi na terenie gminy jest Kurówka uchodząca do niej poniżej Pszczółczyna.

Gmina pozbawiona jest większych naturalnych bądź sztucznych zbiorników wodnych. Występują tutaj natomiast małe obiekty o charakterze oczek wodnych, stawów i zbiorników przeciwpożarowych.

Na zasoby wód powierzchniowych gminy składają się, zatem wody płynące Ślina, Rokietnica i Kurówka oraz inne drobniejsze ciek i rowy melioracyjne, jak również wody stojące w stawach wiejskich oraz zbiornikach przeciwpożarowych, między innymi w Kierzkach, Kobylinie-Kuleszkach i Kobylinie-Pogorzałkach, Mojkach, Sikorach-Bartkowiec, Wnorach-Wandach i Zalesiu Łabędzkim.

Ze względu na brak danych dotyczących zasobów wodnych nie ma możliwości określenia ich wielkości.

Zasoby wód podziemnych znacznie przekraczają potrzeby ludności i gospodarki gminy Kobylin-Borzymy. Szacowane są one na około 1747 m³/dobę.

Zaopatrzenie ludności w wodę pitną oparte jest przede wszystkim na ujęciach z czwartorzędowych pieter wodonośnych zalegających na głębokościach od 34 – 38 m p.p.t. do 48 – 50 m p.p.t. w stacjach wodociągowych w Kobylinie-Kuleszkach, Starych Wnorach, Stypułkach-Świąchach i Pszczółczynie.

Pod względem warunków hydrologicznych obszar gminy zróżnicowany jest na dwie jednostki:

- ♦ obszary dolinne:
 - strefa koncentracji wód powierzchniowych i gruntowych w obrębie dolin rzecznych Narwi, Śliny oraz innych cieków,

- strefa koncentracji i spływu wód opadowych oraz roztopowych w obrębie dolin denudacyjnych z okresowo płytkim występowaniem wód gruntowych,
- ♦ obszary pozadolinne:
 - strefa występowania ciągłego poziomu wód gruntowych o zwierciadle swobodnym,
 - strefa o zakłóconej ciągłości poziomu wodonośnego z uwagi na obecność gliniastych i pylastych gruntów trudnoprzepuszczalnych.

3.8. Zasoby leśne

Ogólna powierzchnia lasów w gminie Kobylin-Borzymy wynosi około 2205 hektarów. Lesistość gminy kształtuje się na poziomie 18,4% i jest taka sama jak średnia powiatu wysokomazowieckiego (18,4%), jednak niższa od średniej województwa (29,6%) i średniej krajowej (29,4%).

Stan lasów na terenie gminy Kobylin-Borzymy jest dobry. Według badań monitoringowych z lat 1998-2001 opracowanych przez Instytut Badań Leśnictwa, lasy tego obszaru nie są znacząco narażone na zanieczyszczenia powietrza.

Gospodarka zasobami leśnymi to przede wszystkim pozyskanie drewna. W roku 2002 pozyskanie drewna (grubizny) w gminie Kobylin-Borzymy w lasach niepaństwowych kształtowało się poniżej średniej powiatu i wynosiło 5,04 m³ na 100 ha powierzchni lasów (w powiecie wysokomazowieckim 9,61 m³ na 100 ha powierzchni lasów).

W strukturze własności zdecydowanie dominują lasy prywatne zajmujące powierzchnię 2200,4 ha, co stanowi 99,79% ogółu powierzchni leśnej gminy.

Lasy rozmieszczone są równomiernie w postaci licznych kompleksów leśnych. Większa koncentracja terenów leśnych występuje na obrzeżach gminy.

Dominującym typem są siedliska świeże, w tym bór świeży, bór mieszany świeży oraz las mieszany świeży.

Siedliska boru świeżego występują na najuboższych glebach piaszczystych, drzewostan stanowi przede wszystkim sosna z domieszką brzozy, a runo leśne i podszyt są ubogie gatunkowo. Siedliska borowe mieszane świeże porasta drzewostan sosnowy z większym udziałem innych gatunków drzew, runo i podszyt są bardziej zróżnicowane.

Lasy mieszane świeże zajmują gleby gliniasto – piaszczyste, drzewostan ma zróżnicowany skład gatunkowy, drzewostan i runo są dość bogate i bujne.

Powyższe rodzaje siedlisk leśnych występują w strefie morenowej porastając kulminacje terenowe.

Inne siedliska zajmują mniejsze powierzchnie, głównie w dolinach i obniżeniach międzymorenowych. Reprezentują je siedliska wilgotne typu borów wilgotnych, borów mieszanych wilgotnych, lasów wilgotnych i olsów.

Bory wilgotne porastają gleby piaszczyste z drzewostanem sosnowym i domieszką innych gatunków drzew oraz z ubogim, ale bujnym podszytem.

Bory wilgotne mieszane zajmują nieco lepsze od poprzednich gleby piaszczyste, w drzewostanie dominuje sosna z uzupełniającą domieszką innych drzew, runo i podszyt charakteryzuje większa ilość gatunków.

Lasy wilgotne występują na glebach gliniastych, drzewostan stanowią gatunki liściaste, a runo leśne i podszyt jest zróżnicowane.

Olsy charakterystyczne są dla gleb bagiennych. W drzewostanie, w lasach tych dominuje olsza, natomiast w podszycie spotkać tu można kruszynę pospolitą, trzmielinę zwyczajną, czeremchę, leszczynę, jarzębinę, porzeczkę czerwoną i czarną, czy szakłaka pospolitego. W runie występuje zachylnik błotny, karbieniec pospolity, psianka słodkogórz, chmiel zwyczajny, tojeść pospolita, krwawnica pospolita, turzyca długokłosa, czy wietlica samcza. Siedliska olsowe spotyka się przede wszystkim w dolinach Narwi (okolice Kurowa) i Śliny.

Tabela 11 Dane o lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa w gminie Kobylin-Borzemy w porównaniu z powiatem wysokomazowieckim w 2002 roku

Wyszczególnienie	Ogółem								Lasy prywatne								Lasy gminne			
	Powierzchnia gruntów leśnych	Odnowienia sztuczne i naturalne	Zalesienia gruntów nieleśnych	Pozyskanie drewna (grubizny w m ³)	Powierzchnia lasów			Pozyskanie drewna	Powierzchnia gruntów leśnych			Odnowienia sztuczne i naturalne	Zalesienia gruntów nieleśnych	Powierzchnia lasów			Powierzchnia gruntów leśnych	Powierzchnia lasów ochronnych		
					Ochronnych	Objęta dokumentacją urzędziową			razem	W tym				Ochronnych	Objęta dokumentacją urzędziową					
	razem	Uproszczone plany	Inwentaryzacja a stanu lasów	Osób fizycznych		Wspólnot gruntowych	razem	Uproszczone plany		Inwentaryzacja a stanu lasów										
w hektarach				w hektarach								w hektarach								
Wysokomazowiecki	18603,4	4,7	46,5	1789	-	18230,3	18158,1	72,2	18591,4	18339,9	234,2	4,7	46,5	1789	-	18229,3	18157,1	72,2	12,0	-
Kobylin-Borzemy	2200,4	0,4	1,9	111	-	2097,6	2025,4	72,2	2200,4	2181,7	18,7	0,4	1,9	111	-	2097,6	2025,4	72,2	-	-

3.9. Zasoby surowcowe

Na obszarze gminy prowadzono prace geologiczno – poszukiwawcze złóż surowca ilastego oraz kredy jeziornej. Przebadano również torfowiska w dolinie rzek Śliny i Narwi. Nie znaleziono jednak złóż ww. surowców.

Na terenie gminy Kobylin-Borzymy występują złoża torfów, lecz jedynie śladowe ich ilości były eksploatowane. Udokumentowane zasoby złóż torfów w gminie wynoszą 680 ha, co stanowi 29,6% zasobów ogółem udokumentowanych w powiecie wysokomazowieckim. Szacunkowe złoża torfów w gminie Kobylin-Borzymy wynoszą 7,7 mln m³ i stanowią 32,3% ogólnych szacunkowych złóż powiatu wysokomazowieckiego.

Tabela 12 Zasoby złóż torfów w gminie Kobylin-Borzymy w 2001 r.

Wyszczególnienie	Zasoby		Z zasobów ogółem		
	ogółem		trwale użytki zielone	inne użytki rolne	nieużytki rolnicze
	udokumentowane w ha	szacunkowe w mln m ³	w hektarach		
Powiat wysokomazowiecki	2295	23,8	1740	540	15
Kobylin-Borzymy	680	7,7	669	-	11

Na obszarze gminy brak jest innych złóż udokumentowanych, a wstępne analizy wykluczają możliwość perspektywicznej eksploatacji większych pokładów. W pojedynczych otworach nawiercono warstwy kruszywa jedynie w postaci piasków i żwirów o znaczeniu lokalnym. Ślady działalności górniczej w postaci nie zrekułtywowanych dołów poeksploatacyjnych występują w obrębie niemal całej gminy, a największe wyrobiska znajdują się rejonach wsi; Sikory-Piotrowięta, Pszczółczyn, Kurowo, Kropiewnica-Gajki, Stypułki-Święchy, Stypułki-Borki, Franki-Piaski, Wnory.

3.10. Obszary chronione gminy

Na terenie gminy znajdują się liczne obszary i obiekty przyrodniczo cenne, objęte ochroną prawną.

Tabela 13 Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w gminie Kobylin-Borzymy

Wyszczególnienie	Ogółem		Parki narodowe	Rezerwaty przyrody	Parki krajobrazowe	Obszary chronionego krajobrazu	Użytki ekologiczne	Pomniki przyrody
	[ha]	[%]						
gmina Kobylin-Borzymy	322,0	2,7	322,0	-	-	-	-	20

Narwiański Park Narodowy

Część obszaru Gminy Kobylin-Borzymy zajmuje **Narwiański Park Narodowy**, utworzony w 1985 roku jako Narwiański Park Krajobrazowy. Status parku narodowego uzyskał on w lipcu 1996 r. Powierzchnia parku wynosi 22748 ha. Zajmuje on malowniczy odcinek Doliny Górnej Narwi z licznymi zakolami, starorzeczami, rozlewiskami i obszarami bagiennymi. Mozaika różnorodnych zbiorowisk roślinnych (lasy łąkowe, trzcinowiska, turzycowiska, podmokłe łąki) stanowi ostoję dla wielu gatunków zwierząt, a szczególnie ptactwa wodnego. Żyją tu m.in.: łoś, wydra, bóbr i jenot, a z ptaków: bocian czarny, wodnik, bekas dubelt oraz zagrożone wyginięciem derkacz i wodniczka.

Siedziba Narwiańskiego Parku Narodowego znajduje się w Kurowie - niewielkiej miejscowości w gminie Kobylin-Borzymy. W zabytkowym dworcu, położonym w parku, wśród starych drzew, znajduje się obecnie biuro Parku.

W granicach Parku roślinność reprezentowana jest przez 41 zespołów roślinnych w tym: roślinność wodną – 12 zespołów roślinnych, roślinność szuwarową 18 zespołów roślinnych, roślinność łąkową 4 zespoły roślinne, roślinność zarośli wierzbowych – 2 zespoły roślinne, roślinność kserotermiczną – 2 zespoły roślinne, oraz roślinność leśną – 3 zespoły roślinne.

Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno – pamiątkowej i krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, np. sędziwe i okazałych rozmiarów drzewa i krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, głazy narzutowe.

Największą liczbę pomników przyrody stanowią pojedyncze drzewa, wiekowe, potężnych rozmiarów o pięknym pokroju. Liczba drzew objętych ochroną zmienia się w każdym roku – część z nich ulega zniszczeniu przez wichury lub obumiera, ale również za pomniki uznawane są nowe obiekty.

Tabela 14 Pomnikowe drzewa na terenie gminy Kobylin-Borzymy

Nazwa	Obwód pnia na wys. 1,3 m [cm]	Wysokość [m]	Wiek [lata]
Aleja różnogatunkowa	190-250	22	100
Aleja lipowa	225-190	20	100
Aleja lipowa	220-332	22	100
Dąb bezszypułkowy	330	28	120
Jodła kalifornijska	192	25	100
Lipa drobnolistna	240	22	100
Kasztanowiec biały	255	21	100
Świerk pospolity	205	27	100
Lipy drobnolistne	285-212	24	100
Topola osika	405	25	100
Wierzba biała	380	24	100
Wierzba biała	350	24	100
Aleja świerkowa	162-182	21	100
Rząd sześciu lip drobnolistnych	234, 225, 212, 235, 190, 248	18-19	100
Topola biała	425	25	100

4. ANALIZA (SWOT)

Rozpatrywanie możliwości i wizji tego, co powinno wystąpić w przyszłości wymaga konkretnej wiedzy o tym, co dzieje się dziś oraz zrozumienia organizacji w jej obecnym kształcie. Koniecznym staje się przeprowadzenie diagnozy aktualnego stanu organizacji, która polega na określeniu jej mocnych i słabych stron.

W celu określenia silnych i słabych stron Gminy Kobylin Borzymy przeanalizowano jej potencjał. Pod uwagę wzięto następujące grupy zagadnień:

1) Czynniki wewnętrzne:

- stan przyrody i środowiska naturalnego
- infrastruktura techniczna i sfera gospodarcza
- sfera społeczna, kultura i turystyka

2) czynniki zewnętrzne

Czynniki wewnętrzne:

Stan przyrody i środowiska naturalnego

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - duża bioróżnorodność gatunków roślin i zwierząt - dobrze zachowane środowisko naturalne - położenie na terenie Gminy obszaru chronionego Natura 2000 - położenie na terenie Gminy Narwiańskiego Parku Narodowego - brak większych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> - mały udział powierzchni zalesionej (18.4%) - niewielka ilość zbiorników małej retencji wodnej; sztucznych i naturalnych - znaczące przekształcenie krajobrazu w wyniku melioracji - występowanie dzikich wysypisk - niski poziom edukacji społeczeństwa

<p>zanieczyszczeń</p> <ul style="list-style-type: none"> - opracowany plan ochrony środowiska - opracowany plan gospodarki odpadami 	<p>w zakresie ochrony środowiska</p> <ul style="list-style-type: none"> - intensyfikacja produkcji rolnej - brak rozwiązania problemu kompleksowego zagospodarowania odpadów i ścieków

Infrastruktura techniczna i sfera gospodarcza

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - dobrze rozwinięta sieć drogowa - w pełni zwodociągowany obszar gminy - dobra dostępność do telefonu - możliwość pozyskania środków zewnętrznych w latach 2016-2020 na inwestycje infrastrukturalne - opracowane studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy - opracowanie planów przestrzennego zagospodarowania dla miejscowości - intensywnie rozwijające się rolnictwo - możliwości rozwoju rolnictwa ekologicznego 	<ul style="list-style-type: none"> - słaby stan dróg - brak kanalizacji i przydomowych oczyszczalni ścieków - słaby stan części urządzeń wodociągowych - brak punktu stałej zbiórki odpadów komunalnych - sieć internetowa o niskiej przepustowości - brak sieci gazowej - niedostateczny poziom rozwoju infrastruktury otoczenia rolnictwa - mała oferta pracy poza rolnictwem - brak dostępnej ziemi na powiększenie gospodarstw rolnych - brak nowych inwestycji z zewnątrz

Sfera społeczna , kultura i turystyka

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - dobrze rozwinięta sieć szkół, - niski stopień przestępczości, - niskie bezrobocie, - występowanie miejsc atrakcyjnych turystycznie, - możliwości rozwoju agroturystyki 	<ul style="list-style-type: none"> - niekorzystne tendencje demograficzne (wyludnianie wsi) - odpływ ludzi wykształconych, - brak atrakcyjnej oferty spędzenia wolnego czasu, - bezrobocie ukryte w rolnictwie, - mała mobilność ludności w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy, - brak infrastruktury turystycznej, - zanik tradycyjnych form: architektury, rzemieślnictwa, rękodzielnictwa itp.

2) Czynniki zewnętrzne:

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - wzrost zainteresowania agroturystyką i turystyką krajoznawczą - rosnące zapotrzebowanie na zdrową żywność - możliwość pozyskania środków zewnętrznych na realizację zadań infrastrukturalnych przez samorządy 	<ul style="list-style-type: none"> - silna konkurencja o środki z funduszy strukturalnych - mała ilość środków z funduszy strukturalnych - zróżnicowanie poziomu rozwoju regionów w kraju - niestabilność przepisów prawnych - migracja ludności ze wsi do

<ul style="list-style-type: none">– możliwości związane z pozyskaniem środków w ramach programów rolno – środowiskowych– dobrze rozwinięty przemysł spożywczy w województwie podlaskim	miast i starzenie społeczeństwa
---	---------------------------------

5. ZDEFINIOWANIE PROBLEMÓW ROZWOJU GMINY

Z analizy warunków na terenie gminy wynika iż jej rozwój powinien w szczególności uwzględniać rozwój rolnictwa, które jest podstawowym źródłem utrzymania mieszkańców. Pod kątem rozwoju rolnictwa z uwzględnieniem ochrony środowiska naturalnego należy planować i podejmować działania w przyszłości. Z analizy SWOT wynika iż jedną z głównych barier rozwoju gminy jest słaby stan infrastruktury (słaby internet, brak kanalizacji). Dobra sieć dróg, Internet, sprawne wodociągi i kanalizacja to w dzisiejszych realiach gospodarczych podstawowy czynnik rozwoju.

Dodatkową sferą, której rozwój może w przyszłości zapewnić pewną ilość miejsc pracy – alternatywną dla rolnictwa może być turystyka, część gminy posiada dość atrakcyjne walory turystyczne (okolice Narwiańskiego Parku Narodowego), brak aktywności mieszkańców w tej sferze może być częściowo wytłumaczona słabym poziomem infrastruktury.

6. LISTA ZADAŃ DO ZREALIZOWANIA.**WYKAZ ZADAŃ DO REALIZACJI W LATACH 2016-2022 W ZAKRESIE INFRASTRUKTURY DROGOWEJ**

Lp	Nazwa zadania	Lata realizacji zadania	Wartość zadania w zł. Brutto	W tym	
				Środki do pozyskania	Wkład własny
1	Przebudowa dróg Kobylin-Kruszewo do Garbowo Stare i Nowe Garbowo	2016-2020	5.500.000,00	3.000.000,00	2.500.000,00
2	Przebudowa drogi Kropiwnica-Gajki Kurowo-Kolonia	2016-2020	5.100.000,00	2.500.000,00	2.600.000,00
3	Przebudowa drogi Pszczółczyn Kolonia - Pajewo przez Kurowo-Kolonia 2500 m	2016-2020	2.100.000,00	1.050.000,00	1.050.000,00
4	Przebudowa Piszczaty-Kończany Stare-Wnory 1300 m	2017-2019	800.000,00	400.000,00	400.000,00
5	Przebudowa drogi Milewo – Kapice 1800m	2016-2018	800.000,00	-	800.000,00
6	Przebudowa drogi Wnory Wandy Piszczaty Kończany długość 1 km	2018-2020	500.000,00	-	500.000,00
7	Przebudowa końcowych odcinków dróg w wioskach 3000m	2016-2020	1500.000,00	-	1.500.000,00
8	RAZEM		16.300.000,00	6.950.000,00	9.350.000,00

**WYKAZ ZADAŃ DO REALIZACJI W LATACH 2016-2022 W ZAKRESIE
OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**

Lp.	Nazwa zadania	Lata realizacji zadania	Wartość zadania w zł Brutto	W tym	
				Środki do pozyskania	Wkład własny
1	Remont stacji uzdatniania wody w Pszczółczynie	2016-2018	1.500.000,00	800.000,00	700.000,00
2	Połączenie wodociągów Pszczółczyn – Kobylin Stypułki - Kobylin	2016-2018	300.000,00	180.000,00	120.000,00
3	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków we wsiach nie objętych kanalizacją sanitarną	2016-2022	1.200.000,00	0,00	1.200.000,00
4	Remont stacji uzdatniania wody we Wnorach-Starych	2017-2018	150.000,00	90.000,00	60.000,00
5	Założenie solarów do podgrzewania wody	2017 - 2020	1.000.000,00	800.000,00	200.000,00
6	Razem		4.150.000,00	1.870.000,00	2.280.000,00

**WYKAZ ZADAŃ DO REALIZACJI W LATACJ 2016-2022 Z ZAKRESU
MIENIA KOMUNALNEGO**

Lp.	Nazwa zadania	Lata realizacji zadania	Wartość zadania w zł brutto	W tym	
				Środki do pozyskania	Wkład własny
1	Remont Budynku Zespołu Szkół w Kobylinie Borzymach	2017-2020	500.000,00	300.000,00	200.000,00
2	Remont boisk przy Zespole Szkół w Kobylinie-Borzymach	2018-2022	1.000.000,00	700.000,00	300.000,00

3	Budowa Biblioteki Publicznej i Ośrodka Kultury w Kobylinie	2016-2020	1.500.000,00	1.100.000,00	400.000,00
4	Remont świetlic wiejskich	2017-2020	400.000,00	200.000,00	200.000,00
5	Budowa remizy strażackiej w Kobylinie	2017-2020	300.000,00	150.000,00	150.000,00
6	Zagospodarowanie „centrów wsi”	2017-2022	250.000,00	200.000,00	50.000,00
7	Razem		3.700.000,00	2.450.000,00	1.250.000,00

7. POWIĄZANIE Z INNYMI DZIAŁANAMI REALIZOWANYMI NA TERENIE GMINY/POWIATU/WOJEWÓDZTWA.

Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020

Wizja stanowi próbę zobrazowania stanu regionu w przyszłości i jest formą przekazu, mającą zobrazować aspiracje władz samorządowych. Bazując na dotychczasowych doświadczeniach oraz dostrzegając wyzwania, przed jakimi stoi województwo podlaskie, ambitny obraz regionu w 2030 roku wygląda następująco:

Województwo podlaskie: zielone, otwarte, dostępne i przedsiębiorcze

Zielone – wśród 16 województw Polski to u nas jest najwięcej terenów objętych ochroną w formie parków narodowych i siecią Natura 2000, cechuje nas wysoki udział lasów w powierzchni regionu, mamy najniższą w kraju gęstość zaludnienia. W Polsce i Europie Podlaskie jest postrzegane jako „Zielona kraina”. Należy utrwalac tę percepcję unikalności i wyjątkowości regionu, jako podstawę rozwijania zielonych (ekologicznych) specjalizacji. Unia Europejska i społeczeństwa państw członkowskich wykazują rosnącą wrażliwość na kwestie środowiskowo-klimatyczne. Rosnące znaczenie mają: umiejętności dla zielenienia polityk, możliwości rozwijania zielonych innowacji

oraz kształtowania bardziej zielonych usług. Nasz region może wykorzystać te możliwości jako istotny walor rozwojowy.

Otwarte – peryferyjne położenie w Unii Europejskiej wykorzystuje się jako walor rozwojowy. Wymaga to wykorzystania potencjału unikalnej w warunkach polskich wielokulturowości, rozwinięcia funkcji wrót do Europy dla naszych wschodnich sąsiadów, a zarazem kreowania funkcji życzliwego mentora (pośrednika) dla relacji Unii Europejskiej z Europą Wschodnią, przede wszystkim z Białorusią. Województwo podlaskie jest elementem przestrzeni bałtyckiej, co może być istotnym impulsem rozwojowym. Nasze województwo jest jednym z czterech regionów Polski położonych wzdłuż zewnętrznej granicy Unii Europejskiej. Unia Europejska będzie rozwijała relacje z otoczeniem, a Podlaskie jest dla niej naturalną bramą na wschód. Wschód to szeroko rozumiani sąsiedzi i partnerzy: Białoruś, Rosja, Ukraina, Litwa i inne kraje nadbałtyckie oraz kraje Bliskiego i Dalekiego Wschodu. Budowanie relacji poprzez kontakty ze społeczeństwem obywatelskim, przedsiębiorcami, władzami lokalnymi oraz ekspozycja na techniczny dialog budują specjalizację regionu w relacjach ze wschodnimi sąsiadami Polski.

Dostępne – zasadniczo zostaje skrócony czas podróży z regionu do sąsiednich województw oraz zwiększa się dostępność Białegostoku ze wszystkich ośrodków powiatowych. Poprawia to dostęp społeczeństwa regionu do usług publicznych oraz możliwości konkurencyjnego województwa o mieszkańców, o turystów, o inwestorów. Dostępność jest rozumiana szeroko, a dotyczy między innymi: transportu, telekomunikacji, Internetu, usług otoczenia biznesowego.

Przedsiębiorcze – w najbliższych latach firmy i mieszkańcy województwa podlaskiego aktywnie uczestniczą w życiu społeczno-gospodarczym i wykorzystują swoje konkurencyjne atuty na rzecz rozwinięcia inteligentnych specjalizacji. Dotyczy to między innymi: wykorzystania doskonałych uwarunkowań dla produkcji rolniczej – mleka i jego przetworów oraz wysokiej jakości żywności; rozwoju produkcji i usług zorientowanych na naszych wschodnich sąsiadów, produkcji i usług o wyznaczniku „ekologiczne i zielone”

– odnawialnych źródeł energii, technologii przyjaznych środowisku, ekoturystyki, nauk o życiu (life science, opieka nad osobami starszymi, rehabilitacja, turystyka medyczna, srebrna gospodarka – silver economy etc.). Wspieramy innowacyjność, rozwój kapitału ludzkiego i kapitału społecznego w regionie. W nowej doktrynie polityki regionalnej kluczowe znaczenie ma wykorzystanie potencjałów rozwojowych regionów, a uzupełniającą rolę odgrywa usuwanie barier rozwojowych. Województwo podlaskie dysponuje bardzo znaczącym i wartościowym potencjałem ludzkim, który powinien być podstawą dobrobytu (zasobności) województwa w długim horyzoncie czasowym. Umiejętność współpracy, tworzenia sieci będzie decydująca dla trajektorii rozwojowej województwa podlaskiego. Uzupełniające znaczenie wobec przedsiębiorczości mieszkańców regionu mogą mieć bezpośrednie inwestycje zagraniczne.

Sformułowana ambitna wizja województwa w horyzoncie czasowym do 2030 roku wymagać będzie determinacji i konsekwencji w realizacji wytyczonych trzech wzajemnie powiązanych celów strategicznych:

Cel strategiczny 1. Konkurencyjna gospodarka;

Cel strategiczny 2. Powiązania krajowe i międzynarodowe;

Cel strategiczny 3. Jakość życia.

U podstaw skutecznej realizacji celów strategicznych leżą cele horyzontalne, których wątki przenikają cele strategiczne:

Cel horyzontalny: Wysokiej jakości środowisko przyrodnicze podstawą harmonii aktywności człowieka i przyrody;

Cel horyzontalny: Infrastruktura techniczna i teleinformatyczna otwierająca region dla inwestorów, mieszkańców, sąsiadów i turystów.

Przyjęte cele horyzontalne z jednej strony warunkują, z drugiej zaś wspierają możliwości skutecznego osiągnięcia celów strategicznych. Wysokiej jakości środowisko przyrodnicze województwa podlaskiego ma stanowić nie tyle samoistny cel rozwojowy, co wzmacniać naturalną przewagę województwa postrzeganego jako posiadające doskonale zachowane środowisko naturalne. Konieczna dbałość o utrzymanie wysokiej jakości środowiska jest w układzie celów traktowana jako ważny czynnik zwiększający możliwości wzrostu konkurencyjnej gospodarki – szczególnie jej „zielonych” sektorów. Wizerunek regionu o unikalnym środowisku będzie czynnikiem sprzyjającym rozwojowi powiązań zewnętrznych, poprzez przyciąganie inwestorów zainteresowanych szybko rozwijającą się zieloną gospodarką i jako element promujący na zewnętrznych rynkach regionalne marki. Utrzymanie dobrej jakości środowiska to także kluczowa determinanta wysokiej jakości życia mieszkańców regionu.

Nie można mówić o zapewnieniu rozwoju konkurencyjnej gospodarki oraz powiązań krajowych i międzynarodowych, a także wysokiej jakości życia bez zapewnienia odpowiedniej infrastruktury technicznej i teleinformatycznej. Dobra infrastruktura jest koniecznością i warunkiem, ale nie istotą planowanego rozwoju społeczno-gospodarczego województwa podlaskiego. Należy jednocześnie wyraźnie podkreślić, iż kluczowe działania w zakresie dostępności komunikacyjnej regionu, jak powiązanie drogowe i kolejowe z Warszawą, leżą poza kompetencjami władz regionalnych. Ujęcie tych wyzwań w formie celu horyzontalnego powinno być traktowane jako możliwie najsilniej wyrażone oczekiwanie w stosunku do władz centralnych na radykalną poprawę dostępności regionu jako kluczowej bariery rozwoju.

8. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Wskaźniki produktu odnoszą się do działalności. Liczone są w jednostkach materialnych lub monetarnych i charakteryzują fizyczne parametry realizowanych przedsięwzięć.

Produkty:

Długość zmodernizowanych dróg gminnych (w km)	15
Powierzchnia zmodernizowanych „centów” wsi (w ha)	1,5
Długość wybudowanych linii wodociągowych (w km)	6
Ilość zmodernizowanych/wyremontowanych obiektów kubaturowych	2
Ilość nowo wybudowanych obiektów kubaturowych	1
Ilość wybudowanych oczyszczalni przydomowych	300
Liczba zmodernizowanych stacji uzdatniania wody	2
Liczba gospodarstw domowych wyposażonych w instalacje solarną do podgrzewania wody	100
Liczba punktów zbiórki odpadów (PSZOK)	1

Wskaźniki rezultatu odpowiadają bezpośrednim i natychmiastowym efektom (korzyściom) wynikającym z programu. Dostarczają one informacji o zmianach dotyczących bezpośrednich beneficjentów.

Rezultaty:

Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego
Skrócenie czasu przejazdu zmodernizowanymi drogami
Ograniczenie skażenia środowiska naturalnego pyłami
Oszczędności w zużyciu energii

Zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska naturalnego

Poprawa jakości wody

Zwiększenie bezpieczeństwa przeciwpożarowego

Poprawa estetyki

Wskaźniki oddziaływania odnoszą się do konsekwencji danego projektu wykraczających poza natychmiastowe efekty dla bezpośrednich beneficjentów.

Oddziaływanie:

Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru

Liczba utworzonych miejsc pracy

Liczba utworzonych przedsiębiorstw

Ilość wody konsumowanej

Ilość ścieków odprowadzonych/oczyszczonych

Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej

Liczba osób uświadomionych ekologicznie

9. SYSTEM WDRAŻANIA

Gmina Kobylin-Borzymy - w myśl Ustawy o samorządzie gminnym – jest wyposażoną w osobowość prawną wspólnotą samorządową wszystkich jej mieszkańców. Swoje ustawowe zadania realizuje poprzez Radę Gminy oraz wybranego w wyborach powszechnych - Wójta. Podstawowym celem gminy jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb mieszkańców, jako zadanie oddane przez prawo do jej wyłącznej właściwości. Gmina wykonuje także nałożone na nią przez ustawy zadania z zakresu administracji rządowej. Gmina może wykonywać inne zadania z zakresu administracji rządowej na podstawie zawieranych porozumień administracyjnych. Szczegółowy zakres celów i zadań gminy precyzuje Statut Gminy będący obok ustaw najważniejszym aktem normatywnym regulującym funkcjonowanie gminy i jej organów.

Organem stanowiącym i kontrolnym gminy jest składająca się z 15 radnych Rada Gminy, do właściwości, której należy rozstrzyganie we wszystkich sprawach publicznych, niezastrzeżonych ustawowo dla innych podmiotów, a mających na celu zaspokajanie lokalnych potrzeb o charakterze zbiorowym. Do pomocy w wykonywaniu swoich zadań Rada może tworzyć stałe i doraźne komisje, wyposażone w uprawnienia kontrolne oraz inicjatywę uchwałodawczą w zakresie przekazanych im spraw.

Organem wykonawczym Gminy Kobylin-Borzymy jest wybierany w wyborach powszechnych Wójt Gminy. Jest on wykonawcą uchwał Rady, a także realizatorem zadań gminy określonych w ustawach oraz umowach i porozumieniach zawartych z organami administracji rządowej. Wójt wykonuje swoje zadania przy pomocy Urzędu Gminy, który jest jednostką budżetową Gminy. Kierownikiem Urzędu jest Wójt, do którego zadań należy:

- kierowanie bieżącymi sprawami gminy,
- wydawanie decyzji administracyjnych
- reprezentowanie Gminy na zewnątrz,

Wójt Gminy jest zwierzchnikiem służbowym w stosunku do pracowników Urzędu Gminy oraz kierowników gminnych jednostek organizacyjnych.

Ze względu na to, że będące treścią Planu projekty i zadania inwestycyjne zaliczają się do ustawowych zadań własnych Gminy Kobylin-Borzymy system wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego został oparty na istniejącej strukturze instytucjonalnej gminy.

Ze względów formalnych i merytorycznych obowiązek w zakresie wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego spoczywać będzie na Wójcie Gminy. Jednakże we wdrażaniu niniejszego Planu będą licznie uczestniczyć właściwi pracownicy Urzędu Gminy. Ich prace będzie koordynował Wójt Gminy jako zwierzchnik służbowy i główny organ decyzyjny.

Generalna kompetencja Wójta w zakresie ogólnej koordynacji wdrożenia zapisów niniejszego Planu będzie wsparta czynnym udziałem Rady Gminy, w ramach przygotowywania i uchwalania kolejnych budżetów rocznych. To właśnie przewidziane w budżecie nakłady na finansowanie poszczególnych przedsięwzięć decydują o realizacji zaplanowanych zadań.

10. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

Wdrożony system monitorowania i oceny pozwoli na dokonywanie korekt realizowanego planu rozwoju w zależności od zaistniałych uwarunkowań. Przy realizacji planu należy mieć na uwadze warunki, w których przyszło go realizować. Na obecnym etapie opracowania trudno zaplanować inwestycje w dłuższym horyzoncie czasowym. Wszelkiego rodzaju problemy muszą być rozstrzygnięte przy realizacji programu w dalszych latach.

Istotnym zagadnieniem przy monitorowaniu planu jest ocena wskaźników, opisujących stan obecny zawartych w diagnozie. Poprzez wskaźniki, oceniane raz w roku, będzie można prześledzić zachodzące zmiany i oddziaływanie realizowanych zadań. Wskaźniki ujęte w formie tabelarycznej będą stanowiły łatwo dostępne źródło informacji i porównań.

Bezpośrednim wskaźnikiem zaawansowania realizacji zadań będzie wysokość ponoszonych nakładów finansowych oraz uzyskiwane efekty rzeczowe. Uzyskiwane efekty rzeczowe, zweryfikowane przez ocenę jakości realizacji zadań, będą ilustrować zaawansowanie realizacji planu w skali rocznej i umożliwiać dokonywanie niezbędnych korekt na bieżąco.

Komunikacja ze społeczeństwem ma bardzo istotne znaczenie przy podejmowanych działaniach służących realizacji konkretnych zadań. Poprzez odbywające się zebrania i publikowane ogłoszenia na tablicy ogłoszeń w urzędzie będzie zapewniony przepływ informacji do społeczeństwa.

Całość planu rozwoju lokalnego zostanie umieszczona na stronie internetowej Gminy Kobylin-Borzymy i dzięki temu każdy mieszkaniec będzie miał możliwość zapoznać się z nim i podejmowanymi w ramach tego planu zadaniami. Miejsce to będzie również pełniło rolę forum wymiany opinii na temat realizowanego planu rozwoju. Strona internetowa będzie jednocześnie pełniła rolę źródła szybkiej informacji dla podmiotów gospodarczych i organizacji pozarządowych o planowanych zadaniach w poszczególnych latach. Aktualizowana na bieżąco strona WWW wraz z innymi dokumentami stanowi znakomite miejsce docierania do szeregu informacji istotnych w toku

prowadzonej działalności. Oprócz wyżej wskazanych kanałów przepływu informacji będzie funkcjonował kontakt telefoniczny osób zainteresowanych z urzędem. Jest on jednym z najprostszycch sposobów uzyskania informacji i przedstawienia swoich opinii.